

ENTRA= LISTA

C E N T R A L I S T A

Felelős szerkesztő és kiadó: Papp György.

SZERKESZTI ÉS KIADJA:

A Budapesti Növendékpapság Magyar Egyházirodalmi Iskolája.

Kézirat gyanánt.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, IV., Prohászka Ottokár-utca 7.

Telefon: 383—141.

Megjelenik minden tanévben kétszer: decemberben és júniusban.

Évi előfizetési díj: 2 pengő.

A m. kir. póstatakarékpénztári csekkszámla száma: 25,219.

*

Tisztelettel kérjük az elmaradt előfizetések mielőbbi megküldését.

A címváltozást tisztelettel kérjük bejelenteni.

T A R T A L O M

Üzenet. <i>Pakocs Károlytól</i>	5
Mandavit Dominus	8
Beszélgetés a szépirodalomról. Irta: <i>Nagy Miklós</i>	9
Hanauer püspök emlékezete. <i>Rogács Ferenc</i> től	11
Percek az időből. Irta: <i>Nyitrai Ferenc</i>	12
Sic moritur justus	15
John hazaérkezett	18
Könyvek között	19
Keleti nap	20
A szentegyház. Irta: <i>P. S.</i>	22
Jó munkát!	25
Levente	26
Hírek	27
A M. E. I. élete	29
Centralisták új könyvei	31
A Központi Papnevelde volt növendékei	35

Az esztergomi főegyházmegyei hatóság 3268—1937. sz. engedélyével.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest.

CENTRALISTA

1942, JÚNIUS

Vác remete

*dombormű az Egyetemi-templom
Szent Márton-oltárán.*

Üzenet

Dakoes Károlytól

A Nemes Iskola kedves elnöksége üzenetet kér a Centralistán keresztül a centralistáknak. Kérés, amelyet elhárítanom könnyű volna, ha sürgető munkáimra, kötelességeimre gondolok; amelyet azonban visszautasítani nincs lelkem: hiszen centralista volnék én is és az utolsó nagy békeévben (1913/4) a vezetés külön köteléke fűzött a magyar katolikus irodalom tűzhelyéhez, a Magyar Iskolához.

Csodálatos álomban éltünk akkor.

Körülöttünk szabadkőműves páholymesterek és szociáldemokrata szak-szervezetek szőtték a világforradalom terveit, melyeknek belépője volt az első világháború. Mi pedig bent a tanterem szabadokká vált óráiban és a Magyar Iskola vasárnapdélutánjain az új tűzzel induló magyar katolikus szépirodalom álmaiban ringatóztunk. Gyulladoztunk Sik Sándor versein és Harsányi Lajos fertőtavi meleg költészetén. Derültünk Kincs István novelláin és gondolkoztunk Domonkos István mély szépségeket feltáró komoly elbeszélésein. Vártuk reggelente az Alkotmányt Túri Béla és Görcsöni Dénes miatt és az Életet. És osztogattuk egymásnak a jövőendő élet szerepeit. Mentés Mihályt koszorús költőnek, Sulgán Lászlót bölcselőnek, szegény Haverla Pétert infulus pontifexnek, magamat pedig semmiesetre sem költőnek, hanem ókeresztény irodalomtörténet-művelőnek szántuk. A szereposztás részben megvalósult, részben nem. Az én szerepem, amint ismeretes, meglepően eltért az álmodott jövőtől.

Amit sohasem álmodtam: egész papi életem kísérőangyalául mellém szegődött a költészet, a lelkiéleti líra és elbeszélő költészet. Közben igen rövid ideig (1920/21) Szentirást tanítottam; nyolc évig lekipásztorkodtam s tizenhét évig az egyházmegye kormányzatában küszködtem együtt nagylelkű püspökeimmel a szatmári egyházmegyének talán legválságosabb negyedszázadában.

Rohanó időben változatos élet.

Ezért üzenhetek nyugodtan s őszintén annak az ifjú papi és kispapi nemzedéknek, mely a Centralista tüzhelyén melegszik.

Életünk nemcsak a magunké, hanem mindenkié s elsősorban azoké, akik velünk együtt élnek, vagy nyomunkban folytatják az általunk elindított katolikus papi életet. Tartozunk egymásnak a magunk életével, hogy iránymutatói vagy tilalomfái legyünk egymásnak a katolikus élet csodálatos útján.

Uzen belőlem

- a) a szent királyi papság boldog birtokosa,
- b) a lelkipásztorkodás küzdő napszámosa,
- c) a magyar katolikus irodalom embere.

1. A katolikus pap azt üzeni belőlem a centralista ifjú nemzedéknek, hogy a költői kifejezéssel ki nem mondható és fel nem mérhető papi méltóságra *egész lélekkel* készüljön elő.

A mi Főpapunk nem ismeri magáénak a félleket. Egész szív, egész lélek, minden erő! Ezek Krisztus Urunk szavai. Nem költői nagyítások, hanem roppant katolikus valóságok.

Aki csak félleket óhajt előkészíteni az oltárnak s a lelke másik felével a világon akar csüngen: a lelki kettősség elbukottja lesz.

Mindennél szomorúbb jelenség az elmehasadás: az emberi téboly. De ennél sokszorta megrendítőbb jelenség: a papi lélek csöndes vagy dühöngő tébolya: a ráncolt homlokú, az elfásult, a lázadó újszövetségi pap.

Ezzel nem azt akarom mondani, hogy az oltárnak egész lélekkel szolgálni kész pap élete mindig diadalmenet. Láthatatlan bensejében talán lehet az; de külsejében az igazi papi élet a keresztút jeleneteit ismétli meg. S ez természetes is. Krisztus útja volt ez. Belül örök felfelémenés, diadalmenet az örökkévalóság felé. De külsejében harcok, viták, elfáradások, kereszt súlya alatt való lerokkadások, üldöztetés és halál útja volt. S csak azután jött a győzelem. A szentek és hősök útja. A mi utunk.

Aki erre az útra — ha remegve is — el nem tudja szánni magát s egész lelkét nem kész letenni az oltárra: maradjon el ettől a méltóságtól, mielőtt ráerőltetődne a püspöki két kéz.

2. A lelkipásztor pedig így üzen:

Az ígét imádkozó szónokokra bízta az Úr és imádkozó ajkáról hallgatja nyitott ajakkal a nép.

A magyar lélek elmélyítésére, a katolikus lelki élet rendszer megkedveltetésére sokkal erősebb szónokok kellene, mint amilyenek vannak. Fides ex auditu. Azért ne nézzék mellékesnek az igehirdetés külsőségét és még kevésbbé annak benső melegforrását, az égő lelket. Ha tudnák, mekkora felelősséget hordoz az igére küldetés: hogy gyűjtenék forró foházkodásokkal azt a benső tüzet, amely beleégeti az igazságokat a hallgatókba.

Tüzet gyűjteni! Nekünk nagy jövőnk van: Magyarországot egészen szentistvánivá, tehát egészen katolikussá kell tenni! Ez nem lehetetlenség, hanem kötelesség! A mai és a közeljövő magyar katolikus papságának boldog kötelessége.

A lelkipásztor azt is üzeni, hogy a szentmiseáldozatot halálos komolysággal kell előkészítenünk megváltói munkánk erőforrása gyanánt.

A debreceni káté magyarázói bennünket a legszentebb Titok miatt tanítanak gyermekeik előtt bálványimádóknak. A gyermekek elhiszik ezt nekik, de a felnőttek nem hiszik. Az Élet eleven Kenyerének Krisztustól felszított vágya kitör öbelőlük is. Nem katolikus keresztény testvéreink inkább hajlandók már hinni, hogy az ő úrvacsorájuk az evangéliumban végrendelet-

szerű méltósággal kimondott Krisztus Teste-Vére, mint azt, hogy a mi Oltáriszentségünk bálvány, s a mi Oltáriszentség-imádásunk bálványimádás. Ők minden ellenkező erőltetett és körülmagyarázott tanítás ellenére is gondolkodóba esnek az Oltáriszentség és a szentmise méltósága felől akkor, mikor egy Prohászka püspököt vagy Apponyi Albertet az Oltáriszentség előtt leborulva látnak. Azon a vegyes vidéken, amelyen lelkipásztor voltam, sokszor jöttek szentmisére nemkatolikusok; s mikor megkérdeztem őket, hogy „miért jöttek szentmisére, hiszen az ő hitük a szentmise ellen van”, akkor többen így feleltek: „Mi tudjuk, hogy az Úr teste vagy onnan.”

Az Utolsó vacsora komolyságával készülünk az áldozatot bemutató pap méltóságára.

A lelkipásztor azt is üzeni, hogy ne kössük lelkünket egyetlen munkakörhöz, vagy a lelkek magunktól választott csoportjaihoz. Ne álmodjunk csupán gyermekeknek, csupán ifjaknak, csupán nőknek, csupán férfiaknak lelki gondozásáról! *Nem belgyógyászok, nem fülszakorvosok, nem sebészek, nem szakpapok: hanem mindenre kész apostolok kellene e földnek.* A mindenre való örök lelki készségnek ez az állapota nemcsak eszményi, hanem szükséges és lehetséges lelkiállapot is. Az a lelki szabadság, amely függetlenít minket vágyaink munkaterétől, a lelki rugékonyságtól és a földön lehetséges viszonylagos papi boldogság biztosítéka.

3. A katolikus író pedig ezt üzeni:

A hazugság szelleme sugallta a közelmúlt irodalmi kornak azt a tanítását, hogy a művészet öncélú. A művészetnek mindig célja van. Istentől adott célja: a lelkek felemelése. A démontól sugallt és erőltetett célja a lélek megrontása. Az irodalom sem öncélú. Ellenkezőleg: kiszámíthatatlan erejű hatalom a lélek irányításában. A lelkipásztor nagy barátja és munkatársa, vagy ellensége lehet. Azért meg kell ragadnunk és munkatársunk gyanánt magunkhoz társítanunk a magyar katolikus szépirodalmat.

Sohasem fogom elfelejteni az utolsó ószövetségi szentírástudományi órát, amelyet szédületes tudású keleti nyelvészünk, Kmoskó Mihály tartott. Ez a talentumával sokszor birokraelő, egyébként hívő lelkű és feddhetetlen életű pap, aki nem egyszer kísértette meg észelvőség felé hajló magyarázataival a szentkönyvek iránt való áhitatunkat, az utolsó órán így fejezte be előadását:

„Oszti, urak: amit eddig mondtam, az tudomány volt. Ezzel azonban nem sok lelket fognak megtéríteni. Válsák föl aprópénzre mindazt, amit tanultak és tanulni fognak. Adják, ha tudják, szépirodalmi alakban az emberek elé a hittudományt: akkor nyert ügyük lesz. A Fabiola egymaga több angolt térített vissza a katolikus Egyházba, mint négyszáz évnek minden hitvitája.”

Ha a dán Jørgensenre, a holland Verkadera gondolok (mai idők nagy megtérítjei): akkor bölcsnek kell éreznem ezt a kijelentést. Ha Mécs László magyar költői útjaira gondolok: szemem előtt megvalósuló igazságnak látom ezt a kijelentést. Ha arra az egyszerű szatmári protestáns asszonyra gondolok, aki 1938 szeptemberében Fiedler István szatmár-nagyvárad püspök vezetése alatt résztvevő a máriaradnai nagy zarándoklaton s így kiáltott fel a záró-körmenet végén: „Ó gyönyörű katolikus vallás!”... akkor meghatódva élem át annak a kijelentésnek igazát.

Ezek mind a művészi szépségében és erejében megnyilatkozó katolikus hitnek diadalai.

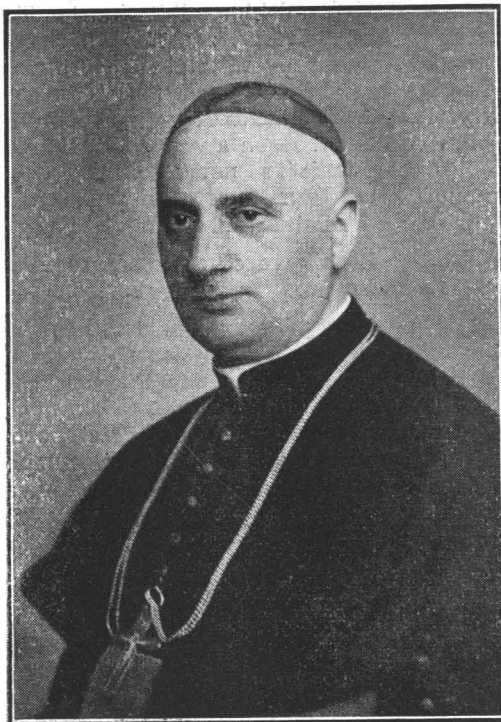
Azért költő-centralisták, író-centralisták: le nem tenni a tollat, hanem az Istenország szolgálatába állítani azt.

Ezt üzenem!

**„Mandavit Dominus benedictionem
in saeculum.“**

Az öröm himnusza zeng lel-
künkől, amidőn Szatmár új
apostolutódját köszöntjük. Az
Alma Mater ezen az ünnepna-
pon örömteli szeretettel öleli
meg fiát, akit az Úr áldása ki-
választott és... ad Pontifica-
tus sublimare voluit dignitatem!

Gyümölcsoltó Boldogasszony
reggelén szentmisénket Ő mon-
dotta, a maga nemes egyszerű-
ségében; nem is gondoltuk,
hogy két nap múlva a püspök-
kinevezés boldog hírére szí-
vünk összedobban. Ez a dobba-
nás jelezte a dicső Centrál Isten
áldása erejében végzett diada-
lának egy újabb megcsillaná-
sát. Szent Pál tüzes lelke új
apostolt ihletett, hogy hirdesse
az örömhírt mindörökké!

Az erdélyi részek visszacsatolása óta már másodszor fordul az ország figyelme dr. Scheffler János felé, mint akit kiválasztottak, hogy féltve szeretett katolikus és magyar értékeket és feladatokat tegyenek kezébe éppen azokban az országrészekben, ahol a kétévtizedes megszállás alatt oly hűségesen dolgozott.

Az új főpásztor egyéniségét elvhűség, kiváló egyháziasság, tisztánlátás és határozottság, munkabírási és a lelkipásztori hivatás különös szeretete jellemzi. Akik ismerték, már régóta vezetésre hivatott egyéniséget láttak benne. Hogy tudásban és lelkipásztori tapasztalatokban gazdag személyére csak most szállt az apostoli küldetés, a Gondviselés ama szándékának tudható be, hogy az Úristen a szatmári egyházmegyének akarta megtartani, amelynek szülötte, amelyet anynyira szeretett, amelynek történetével egybeforrt, mint az egyházmegyének s egyben a katolikus magyar életnek is hivatott munkása.

A centralista család legifjabbjai most fiúi hódolattal és szeretettel az ősi Szatmár felé tekintenek és az apostolok Mesterének bőséges kegyelmét és a pünkösdi tüzek lelkeket hódító erejét kérik az új főpap szép munkásságára.

Ad multos annos!

BESZÉLGETÉS A SZÉPIRODALOMRÓL

— Tessék kérdezni!
— Milyen a mai irodalom helyzete erkölcsi és világnézeti szempontból?

— A lehető legbonyolultabb és legveszedelmesebb. Most nemigen van szó frontális támadásokról. Sokkal veszélyesebb, hogy a világnézeti határokat az írók elmosás vagy elkenik. Különböző is rengeteget foglalkoznak a mai írók közül számosan világnézeti dolgokkal. A közelmúlt szépírói „elbeszéltek”, eseményeket adtak és alakokat rajzoltak. Azoknál inkább az erotikum kilengéseire kellett vigyázni. A mai író sajátos dinamikával rengeteg mindent belevegyít „regényeibe”. És nem annyira cinikus, de komoly, meggyőző magatartással hintegeti világnézeti tévedéseit. Az erotikumot is ügyesen kendőzi a pszichologizmus eszközeivel.

— Mi lenne a pap kötelessége az irodalommal szemben?

— Első kötelessége a mulasztásokat behozni.

— Miféle mulasztásokat?

— Hát erről órákon keresztül lehetne beszélni. Így például nem ismerik föl az irodalomismeret értékét a lekipásztorkodásban, hitoktatásban, általában a papi működés sokágú terén. Nem ismerik magát a jó és katolikus irodalmat sem és így nem tudnak megfelelő könyvet ajánlani. Nem tudnak hozzászólni társaságban, egyesületben, mikor egy „divatos” könyv megjelenik. Márpedig ezek a könyvek rendszerint azért lesznek „divatosak”, mert valami büzlük bennük.

• — De hogyan olvasson el egy pap évente többszáz könyvet?!

— Többszázat nem is kell, de egy tucatot el kellene olvasnia. Azután a többiről úgyis megtalálja az eleven, komoly világnézeti kritikát pl. a Magyar Kultúrában.

— Van még valami mulasztása a papnak?

— Nem annyira mulasztás, amiről most említést teszek, hanem „velünk született”, helyesebben mondva középiskoláinkból magunkkal hozott tájékozatlanság, amit a szemináriumban tovább viszünk magunkkal. Így aztán nem tud a fiatal pap a megjelent könyvekre átfogó, katolikus szemléletű kritikát alkalmazni. Van, aki csupán azt figyeli a könyvben, van-e benne erotika. Márpedig a hét főbűn többi gyökere is fősarjadzik irodalmunk jókora részében, pl. az embertelenség, a fajgyűlölet, a léha luxus vagy a házassági válás dicsőítése a nélkül, hogy kimondottan erotikus jelenetek lennének benne. Aztán a kalandok tobzódása, ami annyi fiatal lelket tesz kótyagóssá.

— Hogyan szerezhet a teológus gyakorlati irodalmi tudást?

— Olvasni kell rendszeresen. Nem a tanulmányok és nem a fiatal papi évek hátrányára, de olvasni kell. Hetenkint 2–3 órát kell erre is áldozni. Válogatva kell olvasni, hogy megismerjem a nagyobb írókat 1–2

művén keresztül. A heti 2—3 órás rendszeres olvasással évente megismerkedem 10—12 világíróval. Hogy az olvasásnak necsak hangulati benyomásai maradjanak, tartsunk készen egy külön füzetet. Ebbe írom be néhány sorban a regény lényegét és azt, vajjon milyen benyomást kaphat a regényből az átlagolvasó. Aztán írom a lap aljára, kinek ajánlhatom a könyvet később olvasásra. A teológián 80—100 könyvről lesz jegyzetem, ezzel kiléphetek az életbe. Mert ez a rendszeres olvasás a fiatal papi években is folytatódni fog. Élvezetet találok benne, nemcsak azért, mert már ízlelni tudom bennük a művészt, hanem mert megszereztem egy határozott, öntudatos állásfoglalást. Ignoti nulla cupido!

— Hogyan értékesítheti a pap irodalmi tapasztalatait?

— Rengeteg területen. Először is vegyük az egyesületi életet. Az egyesületi tagok összevissza olvasnak mindent, egymásközt állandóan beszélgetnek róla, de éppen a papi vezetővel nem tartják érdemesnek a megbeszélést, hiszen tudják róla, hogy nem olvas regényeket, nincs érzéke az irodalomhoz, csupán általános erkölcsi szabályokat öblöget előtűk. A dilettáns embert lenézik, ha ezt külsőleg nem is mutatják. Aztán a magántársaságban a paptól nem kenetes gőzölgést, sem pedig szellemeskedő vicceket várnak, hanem az élet, tehát az irodalom aktuális kérdéseiről is nyugodt, harmonikus megállapításokat, vagy a lelki vezetésben mennyit használhatunk egy irodalmi értékű és a mellett egészséges irányú könyv ajánlásával. Tessék csak próbát tenni és egyesületében körkérdest intézni, milyen könyveket olvastak a tagok az utolsó három hónapban. És akkor el fog ámulni, sőt szédülni, hogy ájtatos kongregantistái mi mindent összeolvastak a „divatos” irodalomból. Akkor vesszük észre, hogy bizony azok „egy más világban” élnek. Talán egyetlen katolikus író sem ismernek. Milyen másként gondolkoznak pl. a protestáns oldalon. Már valami öt éve kiadnak a fővárosi protestáns hitoktatók egy könyvjegyzéket, amelyben csupán protestáns írók művei szerepelnek. És ezt a könyvjegyzéket ingyen osztogatják. Ők megcsinálták azt, amiről említést tettem: kezdettől fogva céltudatosan foglalkoztak az irodalommal, éspedig világnézetük alapján.

— Még egy kérdést! Eddig általában beszélt az irodalmi tájékozottság megszerzéséről. De mit tegyen az a teológus, aki irodalmi tehetséget érez magában? Írjon sokat a teológián?

— Több, mint két évtizedes tapasztalat alapján merem ajánlani, ne írjon sokat. Forgassa sokat a Szentírást, az Egyházatyákat és a Dogmatikát. Ezt pótolni soha az életben nem tudja, ez nemcsak alapja, de éltető levegője is lesz mindig. Ha csak giliszta mozog benne, akkor is hasznára volt, ha pl. a Szentírást közelebb hozta irodalmi velleitáshoz. Ha pedig tősgyökeres tehetség, akkor biztosan fog szárnyalni a magyar irodalom egén, mert a legdúsabb forrásból táplálkozott. Nem pap-primadonna lesz belőle irodalmi irányokat utánzó modorosságokkal, hanem életet sugárzó irodalmi egyéniség, akikre annyira szükségünk volna.

Nagy Miklós

HANAUER PÜSPÖK EMLÉKEZETE

† 1942 január 15.

Élete tartalmas, tevékenysége áldásos volt, emléke kegyeletben marad. Akik illetékesek rá, bizonyára megörökítik méltó életrajzban. Én azt az emlékét idézem fel, mely az én lelkembe vésődött. Személyes élmények vetülete ez a kép, amely éppen azért csak az alanyi felfogás értékigényével lép fel.

Hanauer István kiemelkedő egyéniség volt; a gondviselés emberei közül való, kiket W. Faber úgy aposztrofál, hogy „Isten árnyékai”. Jellemét természetes adottságok határozták meg, de önnevelés és kegyelem alakította ki. A Szalézi-féle „humanismus devotus” típusát jelenítette meg, melynek eszménye a művelt természetbe oltott kegyelmi élet. A nemes törzs a papi karakterbe mélyesztette gyökereit. Ez a szerves kapcsolat, a tudomány és életszentség szerencsés találkozása termelte ki egyéniségét, amely megjelenésében a horatiusi „mens aequa” és a harmonikus papi lélek benyomását keltette.

Mélység és átlátszóság egyesült benne. Lelke a szemében tükröződött. Ki ne emlékeznék az ő jellegzetes, nyugodt és mély tekintetére? Egyéni értékei nem sekély felületen vagy kirakatban pompáztak, hanem a lelke mélyén rejtettek. Halk szavú, megfontolt ember volt, amilyenek a mély gondolkodók általában. Talán legmélyebben rétegződött az érzelmi világa. Intellektuális beállítottsága az igazságra reagált elsősorban. Szenvedélytelen temperamentuma kevés élenkséget vetített ki, de nyugodt szavainak hatékonyságot adott az átélte meggyőződés. Volt benne valami az Aquinói lelkületéből: mintha ő is félt volna az igazság tiszta fényét érzelmekkel színezni. Írásait világosság, előadását puritán egyszerűség ékesítette. Szónoki fogásokat nem alkalmazott. Szinte óvakodott, hogy nyomatékosabb egyéni ráhatással elébe vágjon a kegyelem szándékainak.

Lelke nyíltságot és őszinteséget árasztott, melytől távol állott minden keresettség vagy álnokság. Mint egyszerű pap is a méltóság érzetét keltette, amely imponált és vonzott; mint főpap pedig megjelenésével érzékeltette mivoltát: Ecce sacerdos magnus! Viselkedésén szerénység omlott el, ami legszebb dísz a méltóságnak. Természetes komolysága lágy mosolyban tudott feloldódni. Érzékkel bírt a csendes humor iránt is. Modorában volt valami atyai, de atyáskodás nélkül. Gentleman a szónak abban a klasszikus értelmében, melynek Newman bíboros adott keresztény fogalmazást. Ez alapozta meg tekintélyét, melyet ugyan keresettség kívánt, de mindig élvezett. Nem kereste sem a népszerűséget, sem a hatalmasok kegyét. A béke és együttműködés kedvéért tudott alkalmazkodni, de elvekben nem ismert megalkuvást.

Sokoldalú képzettségét az alázatos, építő tudás jegyébe állította. Nem tündökölni, hanem világítani akart vele. Teológiai ismereteit önmaga tökéletesítésére és mások javára értékesítette. Aszkétikus elveiből Szalézi Szent Ferenc szelleme sugárzott: józanság, bölcs mér-

séklet és jóság. Papi szíve megértést tanúsított a gyarlóságok iránt is. Az ember úgy érezte, hogy társaságában okosabb és jobb lett. Erény-életéből különösen imádságos szelleme, papi tisztasága és keresetlen eucharisztikus lelkülete gyakorolt vonzó hatást.

Egyéni értéke nem hivatalában, hanem hivatásában gyökerezett, s elvégre ez az igazi nagyság megkülönböztető jegye. Érvényesülésre nem törekedett, mert papi méltósága, melyet mindennél többre értékelt, ambícióját teljesen kielégítette. Hivatalait nem kezdeményezte, hanem kijelölésüket a Gondviselésre bízta. Papi életét négy egymásra következő, eléggé differenciált működéskörben töltötte el: mint szeminárium spirituális, kollégiumi igazgató, kanonok és püspök. Állásainak nem a díszét élvezte, hanem a felelősségét érezte. Magáévá tette az Apostol felfogását: ha valaki szolgálatot vállalt, becsületet is hozzon rá. Mindegyik hivatalában egész embernek mutatkozott, és saját szavai szerint sohasem akart „allotriát úzni”. Példájával igazolta, amit elvül vallott, hogy az ember „legyen a helyén” s a neki kijelölt munkakörben elsősorban és egész lélekkel az állásbeli kötelességeit teljesítse. Fonák buzgóságot és törtetést látott abban a papi típusban, amelyik önként vállalt, lehetőleg feltűnő tevékenységben felőrlődik, s a szoros kötelességeit bérbe adja.

Gondviseléses személyek hatását érezhetni külső kegyelem. S ha egyik-másik alanyi élmény tárgyi életértékké válik, az külön hálára kötelez. Visszaemlékezéseim az elhunyt váci püspökre a kegyelet tövén fakadt rózsaszálak. A tisztelet, hála és szeretet érzelmei színezték, de nem félek, hogy az igazság rovására. Egy gazdag élet és felelős állás tényeit többféleképpen lehet megítélni. Ugyanazon élmények a befogadó személyeken különböző fénytörést kaphatnak. De akármilyenek az érzelmek és ítéletek, egy tárgyi megállapításban találkoznak: Hanauer István nagy ember és Isten szíve szerinti főpap volt, vir justus et timoratus. Akik működésének hatókörébe kerültek, egyetértének abban, hogy reá is illik a S. Maria degli Angeli-templom sírverse:

Virtute vixit,
Memoria vivit,
Gloria vivet.

Rogács Ferenc

PERCEK AZ IDŐBÓL

Mindennek megírták már a történetét Rómában; még a kiskocsmákét is. Valamiről azonban megfeledkeztek: arról a padról, amelyik egy ágasbogas öreg lához simul közel a Pál pápa kútjához. Nincs ezen felírás, hogy hivatkozzék azzal, hogy ki ült itt és mikor, — mint fölötte a Tasso padján — hanem jel nélkül áll, az emberi szüklátókörűség néma áldozata gyanánt. Mert a földi bölcsesség azoknak az életútjára aggat márványtáblát, akik a Történelemből kilógnak és nem elég szerénységgel hajtják végre az Úristen parancsát. Az én szívem a szerényekhez húz, akiknek az útja emléktelen, de akiknek az élet mégiscsak perceket jelent még az Örökváros örök idejében is...

A Mindenség forgásrendjének egy eldugott paragrafusa szerint a fatövek arnyas padjait a következőképen kell látogatni: kora délelőtt mogorván magános férfiak telepednek le rájuk; munkanélküliek ezek, akik mindíg

megélnék. A délidő a gyerekeké és az asszonyoké. A délután derekán könyves emberek váltják fel őket. Az ábrándos este a fiataloké.

Délután akadtam rá a hangulatos pihenőre. Pap ült a padon, könyvvél a kezében. Sárga volt az arca, merev a szája, — nagykarimájú a kalapja, nagykarimájú a szemüvege; kabátját begombolta nyakig. Egy az ezernyi római pap közül.

— Jó napot, Padre!

— Jó napot — felelte.

— Nem zavarom?

— Nem! — és tovább olvasott mereven a könyvében. Ugyan ki merne megszólítani ilyen embert? Ugyan mit lehetne mondani neki? A lapfordításnál megkönyörült rajtam; rám szögezte szemüvegét és megkérdezte:

— Idegen?

— Igen — volt a válasz.

— Melyik kollégiumból?

— A Magyar Akadémiáról.

— Sokan vannak ott?

— Tizennégyen... — Néhány statisztikai kérdés következett a magyar állapotokról, a kongresszusról és másokról. Utolsó kérdése ez volt:

— És Magyarországon így járnak kabát nélkül a papok?

— Igen, ha meleg van... — a mentegetőzésre már nem figyelt. Vette a breviáriumát és megindult a szája. Két kézre fogta az imakönyvet és olyan görcsösen suttogta a szavakat, mintha perelne az Úristennel. Egyszer aztán felállt és rám se nézve elindult lefelé a domboldalon. A sötétzöld ágak félrehúzódtak előle... a kedves, lágy nap úgy csillogott fekete talárján, mint a kvarckristályon: hidegen, visszaverően. Az árnyékok szomorú titkot fontak köréje s ő a testetlenség egyforma lépéseivel — minderről semmit se tudva — két kézben fogta az imakönyvét és nekiindult a városnak, hogy végigimádkozza.

*

— Jó napot, Padre — köszönt rám valaki.

— Jó napot!

— Nem zavarom?

— Dehogyl! Sőt... vizsgára készül?

— Arra, — vallotta be a barnaképű legény — az érettségire! Ambár a tavalyiaknak elmaradt és mi is reménykedünk... Ugye a Padre idegen? Szép, mi?!... — mutatott rá örvendező ábrázattal a napfényes Rómára és úgy megbámulta az albanói hegyeket, mintha először látta volna. — Elnézném — folytatta kis idő múlva — egész nap, ha én is úgy ráérnék...

— Azt gondolja, hogy a papok egész nap ráérnek?

— Hát... — nem folytatta tovább, csak nézte, nézte a várost gőgös mosollyal.

— Nem szereti a papokat? — faggattam tovább. Vállat vont. Aztán a bosszankodás tört ki belőle: „Sokan vannak! Azt mondják, tízezer pap van néha Rómában. Sok!... egész hűvös lesz tőlük a város!” A szeme most még nagyobb gyöngédséggel nézte a város. „Néha egész kolostorban érzem magam, dervisek...” — elhallgatott. Az úton sárgaarcú pap ment át. Tiszta imádság volt az egész ember; minden mozdulata szertartás. Körülötte az a tiszteletet parancsoló hideg csend. A diákember kissé összerезzent, némán megvárta, amíg az imádkozó elhaladt, aztán kezdte bánni a bűnét:

— Igaz; — mondta — hogy mindenkinek van joga követni az Isten szavát, és némelyik olyan szentéletű, — és itt visszanezett az imádkozóra — talán mi vagyunk rosszak... néha... olyan pogányok... hit nélküliek... — A feje lekonyult a mellére.

Ugyan honnan tudja ez a kamasz ezeket a gondolatokat? Mi súghatta

meg neki, hogy a szent Rómában, ahol a pápa szórja széjjel a Krisztus kegyelmét, erőpontjai vannak a gonosznak is, ahonnan sötét sugárzások indulnak széjjel és pogány érzéseket keltegetnek a szívekben. Félelmet, mint Mithrasz homályos barlangja; bágyadt szánakozást a Vesta-szűzek templománál... tiszteletet a sárgakalászos Ceres áldozatoltáránál. Néha az ördög erejéből felébred a pogány helyek varázsa is. Ilyenkor a kőlépcsők, kőoszlopok úgy virítanak, mint a fehér csontok, minden fehér márvány megéled a romok között és világít... ilyenkor az alabástromfehér szobrok vonalain végigömlik újra a mozgás, hívnak és mosolyognak. Az esőverte síremlékeket pedig piros virággal takarja be a vadrózsa. Ellenállhatatlan volna a pogányság zsongása, ha nem volnának papok. Ezek a száraz szentek kimért lépéssel ezrével tapodják azt a helyet, ahol a mult álmai meghúzódnak; imát mondanak minden lépcsőfokra és téglára, hogy kiűzzék a más szellemet; fekete talárjuk elnyeli mindazt a fényt, ami az igaz hitről eltévedésre csalogat. Addig tapodják ezt a földet, amíg az utolsó szobor hívása is megszűnik, amikor szentté lesz az egész Róma, amikor keresztény lesz egészen.

— Az ördögök rosszak, nem az olasz nép — vigasztaltam a nagydiákok. És ez színigazság. Láttam én, hogy mennyi jóakarátú küzdés van ebben a gyereklelkű népben. Házszeneléskor láttam.

Szeles nagyszombaton volt a házszenelés. Pirosruhás ministránsgyerek jött hozzám, csókot nyomott a kezemre és ezt mondta: „Mehetünk, Padre!” Végigvezetett az utcákon. Senki sem félt a karingtól és a szenteltvíztől. Ott az utcán kértek áldást. Az első házban csak egy ember lakott az összes szobákban; ő sem lakott otthon, hanem a harctéren, a hazáért. De azért megáldatták az összes szobákat, hogy megáldott szobában lakjék, mikor hazajön. A szalon közepén állt a képe az asztalon fehér virággal. Az asszony, aki mellettem állt, reszketve fogta meg a kezemet: „Úgy áldja, — sírta — hogy a gonosz ne árthasson neki és hogy visszajöjjön.” Úgy áldottam meg.

A szegények is csak arra kértek kegyelmet, hogy jók lehessenek. „Ide egy erős áldást erre a szobára, mert nagyon rosszak vagyunk.” — „A tűzhelyet is, Padre, a miatt szoktunk veszekedni.” — „Ebben a gyerekben hét ördög van: áldja meg nagyon!” — Hullott a szenteltvíz, amire kérték: kocsmára, macskára, Szent Antalra, ... mert ez a jó nép ismeri a kereszténység nagy küzdelmét a földöntúl sápadt hatalmával.

— No és Magyarországon? — törte meg a csendet a diákember. Bizonyára a gazdag Magyarországról akart hallani, a bor-búzáról, a gyümölcsről. De én más gondolatban voltam s azt hittem, a mi küzdelmünkre kíváncsi a pogánysággal, hogy itt a világ örök szentélyében igazolásra akarja hívni a magyar papok munkáját. Aggódva kezdtem el a hasonlítást:

Az Aventinus lankáján csontokból jósoltak a pogány papok: ennyire nem babonások a mieink. A Forum oltárain csupa ünneplés volt, szép színjáték: ennyire nem külsőségesek. A katakombák száraz, meleg üregeiben vértanúkon miséztek: ennyire nem szentek a mieink. Az „Angelicum” boltívei alatt pergamencé tudósok tanítanak alázattal: ennyi kultúrigényünk sohase volt! Kincsekkel teli templomokat építettek: mi nem voltunk ilyen gazdagok. Sok minden nincsen meg nálunk, de van valami különös, ami a miénk.

— Magyarországon mások a papok! — mondtam oda az emberemnek. Meleg érzések futottak a szívemre. Valami a hitoktatásból, elsőáldozásból, a máriás énekekből, körmenetekből, a szívek közvetlenségéből, amit itt nem láttam; és elfogott a vágy, hogy hazamenjek...

A gondolatok a lélek tisztavirágai: hamar meghalnak. Itt az ezerévek temetőjében elég nyugszik már. Jobb lesz hát, ha a magános padról hazaküldöm őket: meghalni.

Nyitrai Ferenc

Sic moritur justus . . .

Szemináriumunkat nagy kitüntetés érte. Az Úr április 14-én mennyei szolgálattételre hívta be Palánki László központista kispapot. Tedeumos lélekkel álljuk körül testvérünk ravatalát, mert válni ugyan fáj, de vigasztalásunkra és örömünkre szolgál az emlékezés: justus in aeternum vivit.

1935-ben lépett a Centrale falai közé, mint elsőéves esztergomi növendék. Szinte a vasszorgalomig menő becsületes kötelességtelessítés és az állandó derűs vidámság jellemezte. Talán a túlfeszített disciplina következménye volt betegségének főoka. 1938 első hónapjaiban dőlt ki a munkás kispapok sorából. Egyideig Budakeszin, majd Mátraházán a szanatóriumban igyekeztek kikezelní megrongált tüdejét, ami látszólag sikerült is. A következő évben ismét munkába állt, elég volt azonban egy félesztendő arra, hogy a baj ismét hatalmába kerítse, de most már véglegesen.

A szenvedés iskolája azonban neki a lelki élet egyetemét, legfőbb iskoláját jelentette. Ismerte baját, tudta, hogy meggyógyulnia a lehetetlenséggel határos, de felvette a pusztító kór ellen az emberfeletti harcot, csak hogy célját, az oltárt elérje. Betegsége első időszakában az a remény éltette, hogy még nyitva áll előtte az út az oltár felé. „Boldogok vagytok ti, — írja egyik barátjának szentelésére — mert ami után nekem csak pislákoló reményem van, ti már elértétek. Hidd el, sokszor annyira elővesz a fájdalom, hogy talán pap nem lesz belőlem, hogy könnyeket csal a szemembe. Belenyugsom, hogy nekem így már csak a sok fájdalom a részem, de ez

nagyon, kimondhatatlanul fáj. Még egy reményem van, amibe kapaszkodom: talán a jó Isten felgyógyít és egyszer valamikor nekem is lesz egy nagyon boldog napom. Hej, ha így lenne!”

Minden sor írásából, ami útána maradt, ez az olthatatlan vágy az oltár után, a hivatás szent tüze ragyog, noha egyre gyengülő, beteg teste már pihenésre térne szívesen. „Szeretnék már egyszer jól megpihenni, mert már nagyon nehéz az élet hordozása. A test ugyan még kapaszkodik az élethez, a gyógyuláshoz. A lélek is, mert még pap szeretne egyszer lenni. De ugyanakkor már vágyik megpihenni az Úrnál, annak ellenére, hogy nagyon, de nagyon szeretne még a lelkek szolgálatára lenni.”

Rettegve gondolt arra a napra, amikor az egyházmegyei hatóság betegsége miatt eltávolítja a szeminárium kötelékéből. „Ha az Úr akarja: fiat.” Ő látja azt, hogy mennyit küzdöttem, szenvedtem hivatásomért, mennyit vágyakoztam, törtem magam, sőt — bevallom — sírtam is érte, de... Ha Isten akarata ez: legyenek az ő gondolatai érvényben. Csak egyért imádkozom: erőért. Már két év óta tart ez az örült hajsza betegsége és a szeminárium között, és ez mindig erősebb. Erre kell nekem az a sokat kért erő és kegyelem.”

Élete utolsó pillanatáig, habár a szemináriumtól távol kellett élnie, lelke a szeminárium falai között vagy az Úr szőlőjében dolgozó testvéreinek munkakörében időzött legszívesebben. „Mi hír van a szemináriumban? Mennyire vagy a szigorlatoddal? Hová jársz vasárnaponként misézni? Kérlek, számolj be ezekről, mert tudod, mennyire érdekel. Örvendeztess meg ezekkel, mert én ezekről álmodom nagyon gyakran.”

Álmai között a szeminárium valóban sokat szerepelt. „A multkor azt álmodtam, hogy a mise utolsó részét mondtam; ma köztetek voltam. Adná az Úr, hogy ha most nem is, jövőre úgy lenne!”

Amikor a mult télen már felkelni sem képes, tudatában van közeli halálának. „Ha az Úristen akarja, még csoda révén meggyógyulhatok, de ha a természet törvényeit engedi szabadon működni, tudom, mit várhatok.”

Az Úr megszerette őt, akárcsak az evangéliumi ifjút és hívta: „Add el mindenedet és jöjj, kövess engem.” Így hagyta el egyik legdrágább kincsét a mult karácsonykor. Ismertük csengő tenor hangját, a rádióban is gyakran felhangzott. Karácsony hetében a betegség megtámadta hangszálait és azontúl csak mutogatni tudott.

Két utolsó levele az érett gyümölcs, a mennyszágra megérett lélek benyomását kelti. Az elsőt még sajátkezűleg írta április 11-én egyik volt osztálytársának, a másikat április 13-án, a halála előtti napon a Rektor atyának már maga leírni nem tudta, azért tollba mondta.

„Nem is képezed, mekkora örömet okoztál kedves leveleddel! Alig van ugyanis, aki még tartaná velem a levelezést, talán azért, mert a munka mindenkit leköt; de talán azért is, mert senki se szeret nagyon levelet írni. Ezért nem is nagyon vettem fel, hogy lassanként elmaradtak a levelek innen is, onnan is. Pedig mennyire örültem nekik; általuk is összekötve éreztem magam a szemináriummal.

Most, hogy pasztorációs munkát végeztek, a Németh Lacót folyt-
ton arra kérem, hogy írjon az Úr szőlőjében végzett munkájáról,
mert nekem ez átélési élmény a papi életből. Téged is arra kérlek,
hogy ha időd engedi, írd a pasztorációs munkádról konkrétan is addig,
míg fonnyadó életem tart.

Mert bizony már azt írhatom, hogy emberi számítás szerint nem
sok időm van hátra. De hidd el, már nagyon is várom, mert már
nagyon sokat gyötrődtem. Eddig erőt adott az Úr, de bizony sokszor
felsóhajtottam: „Uram, ha lehetséges, múljék el tőlem e pohár...”

Azt hiszem, nyár óta nem tudsz állapotomról. Azóta karácsonyig
semmit sem javultam, ezután pedig rohamosan kezdtem leromlani.
Januárban teljesen berekedtem, s azóta beszélni semmit sem tudok,
legfeljebb susogni. A torkom még kegyetlenebbül fáj, mint régebben,
azt hiszem, a gégemet is megtámadta a kór. Erősen fogyok, úgyhogy
annyira gyenge vagyok, hogy a nyugágyba már vezetnek. Az éjsza-
kám álmatlanok; van úgy, hogy alig alszom valamit; azt is nyúl mód-
jára. Persze ez annak a következménye, hogy nagyon fojt. Különösen
délelőtt és este vesz erősebben elő, délután már nem annyira. Ezek
mellett még a mellem telerakódik, s bizony igen nehezen tudom
kiköhögni. Ezek, amik különösen kínoznak. Nem panaszkodásképen
vagy elkeseredésből írtam le, hanem csak azért, hogy segítségem
imáiddal elviselni a súlyos napokat.

Várom már, kedves Pistám, igen várom már az utolsó napomat.
Sokszor felsóhajtok: „Jöjj el, Uram Jézus!” Nincs bennem elkesere-
dés, hogy nem lehettem pap. Voltak e miatt súlyos napjaim, hónap-
jaim, sőt éveim, amikor lelkemben rágódott és a szívemet könnyekig
sajtotta ez a kísértő és lázító kérdés: Miért kellett így megbetegednem,
hisz a hivatás ég bennem? De mindannyiszor lehűtöttem ezt a csaknem
lázasba menő fellángolást — „Legyen meg a Te akaratod.” És most
már nem kínoz ez a kérdés annyira. Hidd el, most már óhajtom a halált!

Sokat ajánlok fel szenvedéseimből Értetek, mert tudom, hogy Ti
segítetek imáitokkal, hogy vékonyka türelmem többre bírja a szen-
vedésben.

Lám! Annyira jólesett leveled, hogy a Te 2 oldaladat megdupláztam.
Igaz, hogy magamról fecsegtam, de tudom, hogy ez a fecsegés a
Te imáidat szerzi meg számomra, akinek bizony nehéz hetei, sőt talán
még hónapjai vannak hátra.

Imáid mellett szeretettel várja alkalomadtán írt leveledet is és
ölel

Csesztve, 1942 április 11.

Laci

„Bocsánatot kérek, hogy ezt a levelet már nem sajátkezűleg
írom, de az Úr elhozta számomra azokat a nehéz pillanatokat, amikor
az ember keze reszket, lélekzete akadozik és megtört szeme világával
az égi tájak felé tekint, ahonnan az Úr integető keze hívja.

Tudom, hogy Rektor Atya különös jósága volt az, aki nekem
betegségem hosszú ideje alatt a reverenda viselésével a kispapok sorá-
ban való tartózkodást biztosította. Ez volt a kálvária-járásom hosszú
ideje alatt az egyedüli vigasztalásom. Most pedig, amikor boldogan,

Isten akaratán megnyugodva teszem az élet utolsó lépéseit a sír sötét mélységeiből elősugárzó föltámadás felé, végtelenül boldog vagyok, hogy a szent ruhában, a reverendában állhatok a legfőbb pap, az Úr elé, Jézus színe elé.

Mindezt annak köszönhetem, hogy a Rektor Atya szíve jóságában megengedte, hogy továbbra is a szeminárium kötelékében maradhassak. Áldja meg a jó Isten érte!

Még egy kérésem volna: emlékezzen meg Rektor Atya imáiban halás fiának utolsó nehéz napjai megkönnyítéséről. A halálom órájáról szóló értesítéskor pedig a Főtisztelendő Rektor Atyának rám nézve utolsó atyai áldását kérem.

Fiúi ragaszkodással .

*Palánki László s. k.
az ég felé tartó teológus.*

Nem hiába várta epekedve az Örök Főpapot, hogy eljöjjön érte és a mennyei oltár szolgálatára hívja. Halála készséges odaadás volt. „Kész az én szívem, Istenem...” Halála napján egyenként magához kérte családtagjait, felosztotta közöttük kis apróságait, kérte őket, hogy szeretetük Isten és egymás iránt soha ki ne aludjék. Kissé elbeszélgetett velük, majd feszületét kérte. Kezébe adták, erősen szívéhez szorította és az Úr iránti lobogó szeretet e szavakat adta ajkára utoljára: „Jézus, Jézus, édes Jézus, Te tudod, hogy nagyon szeretlek és én is tudom, hogy Te mindig nagyon szerettél engem, most kérlek, jöjj el értem.” Az Úr ilyen lángoló szeretet iránt közömbös nem maradhat. Ebben a pillanatban eljött hű szolgájáért.

Palánki Laci hivatása, vágya az oltár, olthatatlan szomja a lelkek után kielégítetlen nem maradhat. Az Úr a mennyei oltár elé állította: „Et introivit ad altare Dei!”

Sic moritur justus!

John hazatért . . .

November végén véletlenül bukkantunk rá egyik napilap hasábjain a Sun, newyorki ujságból átvett hírre, mely szerint az „angolok inzultáltak egy Magyarországból visszatérő amerikai lelkészt”. Örömmel fedeztük fel, hogy J. B. Gernatról, a mi Johnunkról van szó. Kb. négyhónapi, Indián átvezető kalandos utazás után november elején elérte szülőföldje fővárosát. A róla szóló első hír a magyarság melletti nyílt kiállásáról hozott bizonyítékot. Trinidad szigeténél hosszabb időre feltartóztatták a katonai hatóságok a mi kedves demokratánkat, mivel a hajó földézetén nyíltan védte a magyarokat és állítani merte, hogy ő amerikai léte nemhogy bántalomban nem részesült, de a magyar vendégszeretetet élvezte a háború folyama alatt is hazánkban.

Reméljük, hogy amint lehet, hírt ad magáról, és személyesen számol be kalandjairól a hazatéréseivel világkörüli utazóvá vált Johnny. S hisszük azt is, hogy a jövőben is bátran fog színtvallani népünk és hazánk mellett.

A második félév eleje a várakozások reményének beteljesedéseképpen ismét kettős örömmel köszöntött bennünket.

A megüresedett apologetikai katedra dr. Horváth Sándor O. P. professzor úr személyében igazán kiváló mestert nyert. Az ősz, fehérruhás, európai hírű tudós közénk jövele szinte örömmel tölt el bennünket és a „Centralista” ezúton küldi a tanítványi szeretet hangján köszöntését. — A jó Isten bőséges kegyelme és áldása kísérje az Angyali Doktor génuszának ihletett követőjét közöttünk végzendő munkájában!

Dr. Artner Edgár professzor urat a felső határozat az újonnan létesített ökeresztény történelmi tanszék ny. rendkívüli tanárává nevezte ki. A „Centralista” különös szeretettel osztozik az új tanszék avatott tudós professzorának örömeiben, hiszen egykor mint növendék, később mint előljáró működött az Alma Mater életében. Ezúton is a jó Isten áldását kérjük további munkájára, egyesülve annak a papi generációnak üdvözlő köszöntésével, mely a Professzor urat az évek hosszú során akár mint nevelőt, akár mint tudóst emlékébe zárta.

Új tárgyak az egyetemen.

Kari határozat értelmében kötelezők a következő új kollégiumok:

Dogma-történet, 2 féléven át, heti 1 órában. VI. éven kötelező.

Summa-magyarázat a felsőbb évfolyamok valamelyikében 2 féléven át, heti 1 órában.

A dogmatikából a Szentségtant elválasztották a rendes, nagy dogmatikai kurzustól, és 6 féléven át ezzel párhuzamosan heti 1 órában hallgatók.

Az új tárgyak előadója a dogmatikai vitagyakorlatok vezetésének megbízásával együtt: dr. Erdey Ferenc c. rk. tanár úr.

A Theologia Orientalis c. kollégium előadására ebben a félévben dr. Papp György püspöki titkár úr kapott megbízást.

Doktorráavatások.

A második félévben a laurea szigorlatok fáradságos munkája után a következők nyerték el a doktori címet:

Új rendszer szerint: Boróvi József, Deák Anasztáz O. S. B., Földi Elemér és Somogyi Tibor.

Régi rendszer szerint: Kiss László és Ortutay Elemér.

Baccalaureatus szigorlatot tett: Iványi Sándor.

Az ideai egyetemi pályázatok nyertesei:

Alapvető hittanból: Csatlós Ferenc IV. é. „A hihetőség és a hit ismeretani és hitvédelmi kapcsolatai és különbözőségei” c. dolgozatával. Bölcséletből: Pordán László IV. é. „Szent Tamás és Duns Scotus forma-tana” c. dolgozatával; Forró Sándor III. é. dicséretet kapott. Egyháztörténelemből: Vörös Árpád I. é. „A magyar papság szellemi és erkölcsi szintje a Jagellók korában” c. dolgozatával. Ökeresztény történelemből: Rózsahegy György IV. é. „Bűnbánati fegyelem a keleti egyházban Aranyszájú Szent János korában” c. dolgozatával.

A Jakabházy-alapítvány jutalomdíjából Iványi Sándor VI. é., Juhari Gábor V. é., Tompa Nándor V. é. és Nezbajló György II. é. részesültek.

Szónoklati díjat Várkonyi Imre VI. é., a szorgalmi díjat Koncz Lajos V. é. nyerte.

Az iskolai év már vége felé közeledik s ilyenkor — amint a régi testvérek is emlékeznek — nagy akarással és lendülettel folyik a munka, a vizsgai és szigorlati előkészületek. A hatodévesek a nagy szorgalommal írt disszertációk elkészítése után már örömmel készülnek a laurea szigorlatra. Úgyszintén lázas és kitartással folytatott munkát végeznek a negyedévesek, akik nemsokára el akarják nyerni a hittudományok borostyánkoszorúját. — „... det Deus incrementum!”

KELETI NAP

„In caritate radicati et fundati.”

1935-ben boldog emlékü XI. Pius pápa elrendelte, hogy minden papnevelőintézetben évenként külön napot szenteljenek arra, hogy

mélyrehatóbban Kelet felé tekintsenek és az „unum ovile et unus pastor” Krisztus belénk öntötte szent reménynek diadalmasan biztató gondolatában ismerjék meg az egykor annyi fényességet osztó Egyház értékeit és gazdagságát. A történelem kegyetlen, zúgó árában történt leszakadás, Rómától való eltávolodás sajgó sebet hagyott mindnyájunk közös édesanyján, a római Anyaszentegyházon. Péter utódjának „jó pásztor” lelkéből fakadt ez a felhívás, hogy Nyugat fiait szeretettel végzett munka árán Kelet problémáival, külön világával és lelkületének pazar megnyilatkozásaival megismertesse.

A Seminarium Centrale őszi falai között 1936-ban szólalt meg először ünnepélyes keretek között a keleti egyház liturgiája és gondolatvilága. A görög és latin testvérek együttélése megfelelő lehetőséget nyújt ebbe a világba való bepillantásra. Szemináriumunk e különleges helyzeténél fogva talán fokozottabb mértékben lenne hivatott Róma hön óhajtott gondolatának és vágyának, az únió nagyjelentőségű munkásságának ápolására.

A Központi Szeminárium évenként visszatérő Keleti napjai mindenki számára maradandó élményt jelentenek, amelyek mindig hoznak valamit ennek az egyháznak gazdagságából és színességéből, elevenességéből és életerejéből! Egy nap minden esztendőben Kelet felé mutat és a sok-sok fáradság és lendületes igyekezet megismétlődő munkájának az Istenbe vetett bizalom és erő tudatában az a cél-

ja, hogy megvalósítsák Kelet és Nyugat egységes és megértő új testvéri ölelkezését, amelyet emberi kicsinység és politikai nagyra-vágyás eddig megakadályozott. — Az Apostoli Szentszék mindig igyekezett, hogy az elszakadt testvéreket a hit és szeretet egységébe visszavezesse; megindult Péter szikljáról Kelet felé az apostoli hévtől fűtött és szeretetben gyökerező munka.

Ebbe kapcsolódtunk bele az idén is, a nem régi, de máris megszentelt hagyományok nyomdokán, amidőn február 1-én az Egyetemi-templomban egyesült örmény szertartású szentmisén Kelet liturgiájának egy újabb szépségét és ragyogását ismerhettük meg. A szertartás gazdag változatossága és a keleti énekek szépen csengő Isten-dicsérete igazán lélekemelő volt. A szentmisét — amelynek képeiből néhányat itt közlünk — Lengyel Zoltán szamosújvári örmény szertartású apostoli kormányzó celebrálta; énekelt a szamosújvári székesegyház énekkara. Dr. P. Röss Bertalan úniós szentbeszédben, valamint az apostoli kormányzónak a délutáni díszgyűlésen tartott ünnepi előadásában az örmény egyház hűségéről, állhatatosságáról és áldozatkészségéről kaptunk örömteli és buzdító tanítást.

Ez az új szín a nyugati egyház fiának kissé idegen ugyan, de aki mélyebben kutat, az megtalálja a krisztusi egység és közösség egybefűző, csodálatos erejének megnyilatkozó valóságát, amit a még távollevők felkeresésében az örök Jó Pásztor szíve dobbanása kell hogy éleszen és győzelemre tüzeljen. Az új világ, a más élet tartalma nem akadály, a csodálatos változatosság lélekemelő szépsége az egységben az Egyház megdönthetetlen sziklaszilárdságának és diadalmas, lendületet adó erejének megnyilvánulása.

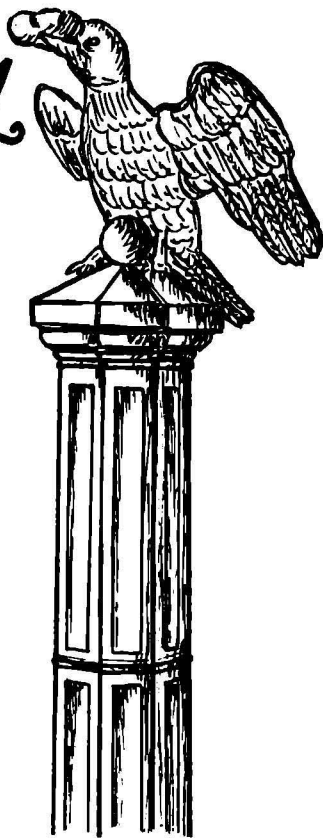
A SZENTEGYHÁZ

A Pázmány alapította ősi egyetem nevezi így az egykori pálos templomot hivatalos irataiban. A hívó, ha pár pillanatra betér ügyes-bajos dolgai közepette, a kispap, aki éveken át nap-nap után megfordul benne, tán sohase gondol arra, hogy a templom a művészettörténet szemében a barokk legszebb alkotása. Kerülünk kell a „műemlék” szót, mert öntudatlanul is szürkefalú múzeumok ritkán látogatott magános termei jutnak eszünkbe hallatára, ahol fáradt és öreg karszalagos férfi vigyáz a magánosan porosodó felbecsülhetetlen műértékre.

A barokk szónak nincs mellékíze szentegyházunkkal kapcsolatban. Manapság divat a barokkot idegennek és jövővénynek bélyegezni szellemi életünkben.

De aki nem is érzi magyartalannak, az is valami letagadhatatlan ellenszenvvel és kimondhatatlan fölénnyel néz a barokk világra. Jól ápolt, hosszúújjú öreg urak, vármegyeszerte rettegett grófok és

remegve tisztelt, csodálatos ízlésű főpapok jelennek meg előttünk e szó hallatára, akik a karcsú tornyú templomokat építették, akiknek kedvéért a tömzsi, vaskos, de mégis alakoskodóan udvarias tartású szenteket faragták az oltárokon, akik gyönyörködtek

a bőruhájú, fiatal leány szobrokon, amelyekre szárnyat aggatott az évezredek folyamán kialakult meggyőződés, hogy angyaloknak látszanak.

Mindebből semmit sem éreztél, midőn Szent Márton oltáránál ministráltál a hajnali órákban. A hosszú gyertyatartók mögött észre se vettéd Vác remetéjének csodálatosan szép domborművét. Mesterét ma sem tudjuk, mint ahogy homály fedi a többi pálos faragó nevét is. A beuroni művészek névtelen Isten-szolgálatára kétszáz esztendővel ezelőtt már élt a pesti pálos kolostorban.

A barokk ereje és lendülete ott lüktet a szószék alakjaiban, a domborműveken, a szobrokon a nélkül, hogy egy pillanatra is meg-

részegedne saját erejétől és fedelné, hogy hivatását csak akkor töltheti be, ha névtelen alázattal az örök Létre fordítja nézője tekintetét. A legapróbb részletekig gondosan dolgozott a véső. A szószék mennyezetét tartó angyal szárnya, a két kígyó, az okosság erényét szimbolizáló alak kezében, a harsonás angyal trombitájának zsinórja, a két putto pici ujjai legelevenebb valóságosságuk ellenére sem bántóak. Szinte felénk kiáltják az egyházművészet örök problémájának megoldását: csak igazán imádságos lelkű művész tudja munkáját, tudását és alkotását Isten dicsőségére szentelni úgy, hogy imádságra hangoljon és a szépség ne ejtse meg nézője szívét, lelkét.

Az önzetlen művészlélek mégis

leginkább a faberakásokban nyilatkozik. A szószék, a főkapu, stallum és kredencia névtelen szerzőit valahogy számontartja a művészet-történet és ámulattal áll előtte a késő századok embere is. A sekrestyei szekrény, a kredencia és a padok intarziái azonban a templom látogatói előtt tán örökre ismeretlenek maradnak. A rend névadó szentjének csodálatos legendákkal színezett élete, a szentéletű magyar rendtagok díszes koszorúja símul bele a templom egészébe. A mai ember el sem tudja gondolni azt a munkát, amelyet a különféle fáknak képbe illesztése, a kezdetleges szerszámok miatt meglehetősen vastag lemezek egyszínbe csiszolása és fényezése jelentett. Alig centis keretben gyakran két-három színű anyag adja a keretet vagy díszes koszorút.

Szobrász, festő, névtelen barátok alázatos serege közel harminc évig dolgozott e szentegyházon. Európai neveket hiába keresel, múzeumok kincsével vetélkedő alkotásokat nem találsz oltárainkon. Ám ha imádkozni akarsz, boldogan símulhatsz ebbe a csodálatosan szép, barokk keretbe. A művészet örökértékű alkotása ez, amit nem barokknak érzel, hanem egészen a magadénak. Névtelen munkások lelked anyanyelvén, az imádság hangján szóltak a művészetben, ezen az Istent dicsőítő, gazdag, ezerhúrú, szépséges hárfán keresztül. Azért hat el szavuk századok viszontagságos életén át minden idők imádkozó emberéhez.

P. S

JÓ MUNKÁT!

Papp parancsnok úr a „lötyögés” ellensége, így hát beszámolónk rövid lesz. Kezdetnek néhány statisztikai adatot szeretnénk közölni a csapatra vonatkozólag.

Csapatunk létszáma 104. A szemináriumban 71 cserkész tagja a csapatnak, ezek közül 40 cserkésziszt. Valóban tisztképző csapat vagyunk tehát és tudomásunk szerint, a tiszték

számát tekintve, egyedül állunk az egész országban.

Az ujonc őr és a két továbbképző őr tervszerű kiképzőmunkát folytatott. Hozzájuk csatlakozik az Öreg őr is, akiket egyesek Teve néven emlegetnek. Ők a csapatvezetés módszereit tanulmányozzák. Az ujoncok, két próba anyagát összevonva, áprilisban mutatták be felkészültségüket nagyon szép eredménnyel.

A szociális őr csendben dolgozik. Időnkint négy-öt embert látunk beszélgetni valahol a házban, akik idegen halandó közeledtére furcsán viselkednek. Ilyenkor sejthetjük, hogy készül valami. Halász Ervin és Sereghy László püspöki diszpozíció következtében visszaadta megbízatását. A Sport őr élére Pataki Kornél, a szociális őr élére pedig Pordán László került. A távozó vezetők jó munkát végeztek, emléküket őrzi a csapat.

Most pedig szóljunk arról a munkáról, ami kifelé is megnyilatkozott. Itt az Igric, a Zenész és a Sport őr vetélkednek egymással.

Az Igricéről más keretben a hírek között szó esik, ezért velük itt nem foglalkozunk.

A Sport őr télen a korcsolyázási és a sízési lehetőségeket készítette elő. A csapatpénztárból jelentős összeget fordítottunk a sífelszerelések karbantartására. A jobb idő beköszöntése óta az őr a szombati futballozásokat szervezi meg.

Harminckét hóhányó-önkéntes (l. a képeket), akik közül csak egy nem volt cserkész, március közepén „áttelepítette” az udvaron felgyülemlt hótömeget a kertbe, Rektor atya nagy örömeire. A „hóhányók” között a legnagyobb örömet talán az okozta, hogy a cserkészruháik erre az alkalomra előkerülhettek a szekrények mélyéről, ahová magasabb rendelkezés következtében kerültek.

Képviselttük magunkat január 6-án a Táborkereszt ünnepi délelőttjén és a március 20-i regőscserkész-est előkészítő próbáin. Szavaztunk a március 1-i kerületi tisztújító közgyűlésen.

Április 21-én Rektor atya vezetésével megtörtént hét ujoncunk fogadalomtétele és a csapat fogadalomújítása.

Április 25-én Balogh Pista — nekünk mindig Pista marad — átadta örhélyét Juhari Gábornak.

Várjuk a csónakázás lehetőségét, készülünk a nyári tisztítáborokra, egyesek más csapatoknál a táborvezetésre is, és az Isten áldását kérjük munkánkra.

LEVENTE

Látszólag nem sok rációval lépett a szemináriumi életbe, de ha mégis annyira közénk akart jönni, hát segítettünk rajta, adtunk mi rációt neki. Megkerestük benne, ami jó és hasznos, megmutattuk, hogyan tegye magát rokonszenvéssé. Jól járt miköztünk a „levente” is. „Foglalkoztunk” vele gyakorlati módon 22-szer ebben az esztendőben, szellemi keretek között pedig harmincnégy világnézeti és erkölcsnevelő tétel kidolgozásával, azonkívül 3 ünnepélyes, a piaristákkal együttesen tartott, műsoros gyűléssel. Milyen érdekes, mi meg azt neki köszönhattuk, hogy a piarista kispapokkal összehozott bennünket; évek óta lakunk itt egymáshoz közel, a nélkül azonban, hogy megismerkedtünk volna. S most, szinte verseny módján igyekeztünk egymásnak megmutatni, ki tud jobb melódiát adni a leventéknek. Mert bizony mi megzenésítettük ezt az intézményt. Nemcsak indulót szereztünk neki Hergenröder Miklós zenéjével és Urbán László szövegével, hanem dallamot adtunk a leventefoglalkozás prózai, kötelező mivoltának.

Ezek az ünnepélyes gyűlések igen jól beváltak. Vitéz Kemény Alajos ezredes úr, a IV. kerület leventeparancsnoka mind a három alkalommal eljött közénk, megköszönte nekünk a levente érdekében kifejtett munkát, az utolsó alkalommal beszédet is intézett hozzánk, melyben egyéni tapasztalatainak kincstárából juttatott nekünk. Megvalósítottuk tehát kisebb körben, amit a KALOT és LEVENTE kézfogása célozott; ugyanaz a szívélyes kapcsolat, mely az ifjúság országos vezetőjének az érdi nép főiskolán kiképzett papi levanteegyesületi elnökökhöz intézett szavaiban (április 24.) megnyilvánult vitéz Bély Alajos vezérőrnagy és a papság között, ugyanaz alakult ki nálunk is vitéz Kemény Alajos ezredes úr és a kispapság között.

A budapesti IV. kerület, I. körzet, 8. levanteecsapat, 1 szakasza — mert ez a mi hivatalos nevünk — szép munkát végzett ebben az évben. A levanteegyesületben a nemzetvédelmi szakosztály vezetésében Bálint József szerzett érdemeket. A gyakorlati foglalkozásokon Timkó Mihály és Takács Miklós* oktatók szakszerű vezetése mellett fölelevenedtek a középiskolai emlékek; már megint tudjuk, hogy mi a „jobbira át”, az elindulásnál ballábbal kell kilépni az asszisztenciagagiszterek minden tiltakozása ellenére, pedig ők a liturgia előírásaira hivatkozva a jobbláb mellett döntöttek. A nagy lelkesedést mutatja, hogy a nyári levante-parancsnokképző tanfolyamra huszan jelentkeztek, a levante-parancsnokság, sajnos, csak kettőt tud küldeni.

A levente lett a Szeminárium sportszakosztálya, a csütörtöki tornaórák a piarista gimnáziumban, a szombati futballmeccsek a MAFC pályán kötelező erővel bírnak. Ha valaki kíváncsi, hogy milyen okokat lehet egyes alkalmakkor a fölmentés érdekében fölhozni, az kérdezze meg Mogyorósi László öregleventét vagy Csatlós Ferkót, esetleg Luncz barátunkat; legilletékesebb azonban Kubinyi főoktató úr, kinek csak egyetlen szomorúsága van, hogy leventéből nem kérdeznek a Laureán.

* Sereghy László oktatói katedráját Takács Miklós töltötte be, nyilvános rendkívüli oktatói címmel. Nagynevű elődje Kárpátalja levante-kormányzója lett, s egyben az ungvári kispapokat vezényli.

Tóth Tihamér püspök síremlékét május 10-én áldotta meg Marcell Atya. A kegyeletes ünnepély keretében Rektor urunk emlékezett meg Tihamér atyáról és azt a kegyelmet kérte a jó Istentől, hogy a magyar ifjúság — mely oly nagy számú képviselőt küldött ki Nevelője sírjához — e sír keresztjétől sok nemes elhatározással telve induljon az ideális ifjú kialakítására. Az ifjúság szónoka köszönet és ígéret alakjában juttatta kifejezésre háláját. A Szeminárium és a Magyar Iskola koszorú elhelyezésével fejezte ki, hogy nem feledkezik meg legnagyobb jótevőjéről. — A síremlék Erdey Béla szobrászművész — Spirituális urunk fivére — kiváló alkotása.

A második félév elején váratlan örömben volt részünk. Dr. Szabó Vendel tanítványai iránt való szeretetét ismét kinyilvánította, amidőn végrendeletében könyvtárának idegen nyelvű munkáit nekünk juttatta.

A szerető lélekkel emlékező teológus megilletődöttséggel áll a nagykönyvtárban hálánk féltve őrző megbecsülése jeléül külön részben elhelyezett s mintegy 800 kötetet számláló hagyaték előtt. Megszólalnak a teológia nagy klasszikusai, szeretett professzorunk germanikus éveinek teológus Rómája! — Kétségtelen, drága érték számunkra mindez, mert emlékeztet mindig lelkünkben élő alakjára s főleg megjelenítik azt a

szellemi kincstárt, amelynek gazdagságából fényesítette harcratermettségének géniusát.

Ezt a szeretetet azzal akarjuk viszonzni, hogy szomjas lélekkel lépünk ebbe a kincsestárba és az elköltözött mester példája nyomán a nagy teológiai igazságokat egyéni módon, mindig meggyőzni tudó és aktuális dialektikában kiteljesítő akarjuk magunkévá tenni!

A zenekar Hergenröder Miklós II. é. pécsi vezetésével a tanév második felében is a régi lelkesedéssel dolgozott. Karácsony napján „Magyar Betlehem” című kantátát mutatta be, melynek szövegét Petró Sándor IV. é. váci állította össze régi magyar egy-

házi népénekekből, a zenei részt pedig a zenekar karnagya dolgozta föl. A keleti napon Hergenröder Miklós 23. zsoltárát (Sik S. fordításában) adták elő a görög énekkar közreműködésével. A M. E. I. gyűlésein Erkel: Hunyadi László nyitány, Haydn: Részletek „A teremtés” című oratóriumából és még több szórakoztató számmal szerepeltek. Mint levente-zenészek minden levente-díszgyűlésen közreműködtek.

Igriceink nem tudták elviselni, hogy Mikulás estéjén csend honoljon a házban — az elsőévesek ugyanis már december 4-én bemutatták vidámságukat — és ezért pót-Mikulás-estet rendeztek egynapos előkészület után szép eredménnyel. Nagy sikerrel rendezték meg a hagyományos Szilveszter-estét, mely most is vidámság és móka jegyében zajlott le. Görbe tükörben felidéztek az elmúlt év nevezetesebb eseményeit, és teleszkópjukkal a jövőbe is bepillantást engedtek a vendégeknek. A sikerre enged következtetni az is, hogy az előadáson híressé vált strófákat a hálásabb közönség még ma is minduntalan énekelgeti.

A farsangi vidám esten operett került színre, eredeti házikészítésű díszletekkel és kosztümökkel. Sűrű taps kísért az egész előadást, különösen a jólsikerült táncjeleneteket. A darab szereplői néha alig jutottak szóhoz a színpadon a szünni nem akaró tetszésnyilvánítástól.

Kívánsághangversenyünk is volt április 12-én. A rendezők és a kitűnő szereplőgárda több mint 100 kívánságot igyekezett teljesíteni. Szerepeltek: színművészeink, komikusok, dalmondók, nótafaragók, keleti nyelvészek és tangóharmonika-virtuózok. A zenei részeket szimfonikus zenekarunk, egy kisebb szaloneygyüttesünk és egy művész-trió szolgáltatották. Az összekötő szöveget egyik köztisztviselő álló, ötletekben kifogyhatatlan humoristánk tárta a közönség elé. Az előadás óta már számos új kívánság és ötlet érkezett a rendezőséghez, melyek azonban csak a jövő évben nyernek kielégítést.

A görögök életéből. A létszámban megcsappant, de munkakedvben megerősödött görögség ezévi munkáját a lendület és a tettekre kész alkotni akarás jellemezte. A 16 főből álló együttes ügyeit Korcsinszky György VI. é. vezette. Ha a munka területét nézzük, ott látjuk őket mindenütt az egyházas megmozdulások majd minden nevezetes eseményénél. Mind a pesti, mind a budai gör. kat. templomban többször énekelt énekkarunk, melyet a rádió is közvetített. Az énekkar, melyet Bubnó László eperjesi vezetett, a pesti gör. kat. egyházközség műsoros délutánján, valamint a sebesült katonák és családtagjainak megajándékozására a budai egyházközség által rendezett ünnepélyen igen szép sikerrel szerepelt. Az únió terén végzett munkájuk pedig jóval felülmúlta az eddigi évek teljesítményeit. Szokásos keleti napunkon kívül a Werbőczy-gimnáziumban és a Hermina-úti zárdában tartottak keleti napot. Április 26-án Székesfehérvárra mentek el néhányan a keleti napra és mindhárom alkalommal keleti szertartású Szűz Mária ikon-képecskével ajándékozták meg a szertartások résztvevőit. — Három testvérük primíciáján: dr. Csoba János, Párkányi Géza és Sereghy László — testületileg résztvettek és bensőséggel osztoztak idősebb testvéreik örömeiben. — A görög katolikus sajtó felkarolásában is tevékeny részt vettek. Cikkeket cikkek követtek a Szemlében, felőlelve tudományos és szépirodalmi területet. — Ami a belső görög életet illeti, itt a legnagyobb és legszeretetteljesebb összetartás jellemzi a görög és latin testvérek viszonyát. Ékes példa erre a görög énekkarban a latin testvérek tevékenysége és buzgó közreműködése a szereplésben. Hergenröder Miklós (II. év. pécsi) görög szertartású Szent István-misést is írt, melyet dr. Krajnyák Gábor pesti parochus úrnak ajánlott. — Egyebekben görög testvéreink serényen készülődnek hivatásuk minden vonatkozásban való teljesítésére. Hálás szeretettel gondolnak a Spirituális úrra, aki a görög punkták bevezetésével igen hathatós útmutatásokat ad nekik.

A MAGYAR ISKOLA ÉLETE

Az évi célkitűzés szerint a második félévben is a magyar katolikus élet és hivatástudat felfokozása érdekében akart dolgozni és szerény áldozatot hozni a „Magyar Iskola az Isten Országáért”.

A *Keleti Nap* nyitotta meg az Iskola második félévi munkáját. Az év e kiemelkedő eseményével a Centralista külön foglalkozik és ezért itt csak köszönetet mond az Iskola azoknak, akik az előkészítés fárasztó és hosszadalmas munkáját készségesen vállalták és végezték.

Szónokverseny volt február 8-án. Witz Béla prépost-plébános úr jóvoltából az Iskola szónoklati pályázatot írt ki. A pályázóknak két alkalmi beszédet (esküvőre és elsőáldozásra) kellett készíteni. A verseny három helyezettje gyűlés keretében mondotta el beszédét.

Népi mozgalmaink társadalomtudományi és teológiai megalapozása c. előadásában P. Kerkai Jenő S. J. a népi mozgalmak anyagi, kulturális és vallási területeken megnyilvánuló munkájának végső szociológiai és teológiai indítékait mutatta be.

A *Katolikus Akció* történelmi és dogmatikai háttéréről tartott március 1-én mély és eleven előadást Hell Imre, az A. C. központi titkára.

Aquinói Szent Tamás tiszteletére rendezett gyűlésünkön az Angyali Doktor kritikai módszeréről hallottunk és értékes előadás nyomán igyekeztünk közelebb férközni a nagy génusz szentségi zsenialitásához. *

Magyar műveltség — népi műveltség címmel tartott előadásában P. Nagy Töhötöm S. J. rámutatott a magyar szellemnek nyelvében, hagyományában, énekében, táncában, építészetében stb. megnyilvánuló kiváló értékeire. A népiből is ki lehet és ki kell emelni a klasszikust, mert még sok kincs van elrejtve és nemzeti érdek, hogy azok közkinccsé váljanak.

Március 15-én, a jubiláló szociális pápai körlevelekről és a nyomukban megindult társadalmi emelkedésről hallottunk. A körlevelekben lefektetett alapelvek biztosítják a társadalmi és gazdasági bilincsekből való szabadsulásért vívott modern szabadságharc sikerét.

Szabó Dezsővel foglalkozott április 11-én három előadó. Irodalmi, nemzeti és teológiai szempontból mutatták be a ma egyik legérdekesebb alakját. Qui bene distinguit — bene docet!

A *lelki vezetés művészetéről* beszélt dr. Kerner István kalocsai rektor úr április 12-én. Nagy teológiai tudás, a lelki életben való jártasság, aszketikus képzettség az előfeltétele annak, hogy a lelki vezető saját elgondolását félretéve a lélek igényeinek megfelelően irányítsa híveit.

A *zene gondolat-, érzés- és eseménykifejező erejéről* és értékéről hallottunk április 18-án érdekes és tanulságos előadást, melyet megfelelő részletek bemutatásával illusztrált az előadó.

Prohászka püspök halálának 15 éves évfordulóján a nemzet halhatatlan nagy szelleméről emlékeztünk meg. A gyűlés nyomán elénk tárult Prohászka

szüntelen nagyratörő, egész életet kereső, a fogalmi világból az élet valóságának megéléséig ható dinamikus törtétese.

Krisztus misztikus testének tagjairól hallottunk április 29-én mély és alapos dogmatikus előadást.

Az *elmúlt év folyamán* összesen 14 rendes, 10 rendkívüli, 3 dísz-, 2 bíráló és 5 bizottsági gyűlést tartottunk. Elhangzott 11 szónoklat és előadás, 11 felolvasás, 7 szavalat, 11 zene- és énekszám, valamint 8 meghívott vendég előadása.

A *Gyakorló szakosztály* munkáját a következő adatok mutatják: 11 gyűlésen 2 beszéd, 12 felolvasás, 10 szavalat, 7 előadás, 2 műfordítás és 13 zene-, illetve énekszám hangzott el.

A *kitűzött pályatételekre* 19, a Levente Központ felkérésére kiírt 34 valláserkölcsi tételre 41 munka érkezett be.

Biblikus és fundamentális jegyzetet állítottak össze néhányan önzetlen munkával. Az Iskola az illetékes professzor urak elismerő nyilatkozata alapján a sokszorosítási költségek nagy részét vállalta.

Tihamér Atya hagyatéka lehetővé teszi, — és egyben kötelez arra — hogy az Iskola arányosan nagyobb mértékben támogassa az önzetlen, önképző munkát végzőket. Így az örökségnek tulajdonítható, hogy az év folyamán könyv, pályadíj, jutalom, közös javakat jelentő ajándékok alakjában az Iskola mintegy 2300 P-t fordíthatott a rászolgálók jutalmazására.

Sajnálattal közöljük, hogy évi kiadványunknak szánt fordításunk (P. Pius Buddenborg: Ut omnes unum sint) még mindig kéziratban fekszik az illetékes hatóság engedélyének késése miatt.

„CISZ”

Bacsóka Béla dr.: aug. 31.
Hudáky Aladár dr.: febr. 15.
Mattus Endre: jún. 25.
Pregun Dezső: aug. 27.

Stumpf Sándor: aug. 14.
Mogyorósi László: aug. 17.
Szepesdi Ervin: dec. 15.

Halottaink

Cziky Vilmos szentszéki ülnök, Budapest.
Kauzli Dezső nagyprépost, Veszprém.
Steiner Miklós premontrei prépost-prelátus, Csorna.
Trinkl Kálmán plébános, Dorog.

R. I. P.

CENTRALISTÁK ÚJ KÖNYVEI

Balogh István: Szalkay László. Kassa, 1942.

A mohácsi vést megelőző magyarországi renaissance kor egyik legérdekesebb alakját mutatja be a szerző művében. Életrajzot ír, mely azonban nem merül ki Szalkay László élettörténetében vagy merőben csak jellemrajzában, hanem állandóan benne él a Mohács előtti kor, hanyatló renaissance világában. Keresi a kor eseményeinek, Szalkay életének, jellemének kialakító összetevőit; igazi szellemtörténetet igyekszik adni. Szalkay szerencsés csillag alatt született, de ezenfelül ambícióval és tehetséggel megáldott fiatalember, az akkori szokásoknak megfelelően szolgálatot teljesít a király környezetében, s így jut püspöki székbe, majd érdemeinek elismeréséül az ország primása lesz. A munkának igazi tudományos értéket ad az alapos levéltári kutatás és különösen az ügyesen alkalmazott szellemtörténeti feldolgozás, mely szinte minden mondatából kicsillan.

Csobay András: A szenttéavatás dogmatikai értékelése. Budapest, 1942.

A szentség dogmatikai és erkölcsi fogalmából kiindulva először a közönséges egyházi tanítóhivatal által véghezvitt, ú. n. népies szenttéavatás mibenlétét és tévedhetetlenségét vizsgálja. Tévedhetetlenségének alapja az egyetemes Egyház hite, mely tévedést nem tartalmazhat (Krisztus misztikus teste). Majd az ünnepélyes szenttéavatás rövid történeti áttekintését adja, s tévedhetetlenségét bizonyítja (factum dogmaticum). A tárgyalás harmadik részében az erények és csodák szerepéről ír az ünnepélyes szenttéavatásban. Végül összefoglalást ad: a szentek tisztelendők.

Földi Elemér: A Sámuel-könyv költői részeinek teológiája. Budapest, 1942.

A szerző a fent nevezett helyek Isten-megjelöléseiből kiindulva ügyes és áttekinthető képet nyújt az ószövetség Isten-fogalmáról. Élesen szembeállítja az ószövetségnek Jahve ontológiai szentségéről alkotott felfogását a mi elgondolásunkkal, mely csaknem kizárólagosan etikai szempontok szerint értelmezi Isten szentségét. Taglalja Jahve viszonyát a világhoz, az emberhez s Izraelhez, majd röviden utal a költemények valláserkölcsei értékelésére s messiási eszméire. A mű nagy értéke, hogy áttekinthető bepillantást ad az egész ószövetség vallási életébe. Tudományossága mellett is hasznos tanulságot tartalmaz azok számára, akik minden oldalról megvilágítást akarnak nyerni Istenről.

Galamboš Ferenc: A pécsi jezsuiták működése 1687—1728. Budapest, 1942.

A pécsi egyházmegye egyike azoknak, amelyek a török hódoltság idején legtöbbet szenvedtek. Ami a katolicizmusból megmaradt, hőselékö jezsuita és ferences misszionáriusoknak köszönhető. A törökök után az egyházmegye és a katolicizmus újjáépítése nagyrészt a jezsuiták érdeme. A szerző azt tűzte ki feladatául, hogy ismertesse a jezsuiták szerepét ebben a nagy munkában. Röviden foglalkozik a török alatti működésükkel, majd ismerteti a pécsi misszióház külső történetét a török után. A fősúlyt a jezsuiták lelkipásztori és hitterjesztő tevékenységére helyezi. Megmutatja, hogy működésük nyomán a nagyrészen protestáns egyházmegye katolikus színezetet nyert. A hitélet felvirágzott, a katolikus öntudat emelkedett, mely legszebben Pécs fogadalmában jutott kifejezésre. Külön fejezetben tárgyalja az ifjúság szellemi és erkölcsi nevelésében elért eredményeiket.

Jávor Egon O. S. B.: Hét kéziratposztonyi missale a Nemzeti Múzeumban. Budapest, 1942.

A Pázmány-egyetem hittudományi karán ez az első doktori értekezés, mely a hazai liturgikus emlékekből merítette anyagát. A pozsonyi káptalani könyvtárból a Nemzeti Múzeum birtokába jutott ékes gót betűkkel írt, díszes iniciálékkal tarkított hét darab, XIV—XV. századi misekönyvről készített érdekes liturgiátörténeti forrástanulmányt a szerző. Műfajuk szerint ezek a szerkönyvek mind „missale plenum”-ok, és így a jelen munkával a középkori magyarországi *misekönyvek* belső tartalmára derül fény az érdeklődők előtt. A magyar és pozsonyi liturgikus érdekességeket feltáró, szövegeket bemutató, összehasonlító munka, melyet félív terjedelemben a pozsonyi kódexekről készített fényképek ékesítenek, a hazai könyvtárakban még feldolgozatlanul porosodó magyar anyag felé irányítja a későbbi kutatók figyelmét.

Korcsinszky György: A modernizmus és az egyházi hierarchia. Budapest, 1942.

A modernizmusnak az egyházi hierarchiára vonatkozó tévedéseit tárgyalja a szerző nagy alapossággal. A hierarchiával nem fokozataiban, hanem általában foglalkozik, mint az isteni jogon a hívők fölé rendelt kormányzó-szervezettel. A munka első része a modernista fejlődéelméletnek az egyházi hierarchiára való alkalmazását, a második a hierarchia eredetének, a harmadik pedig történeti fejlődésének modernista elgondolását tárgyalja. Rámutat a liberális protestánsok hasonló elméleteire, mint a modernizmus alapjaira. Cáfolja e téves elméleteket és szembeállítja velük a katolikus tanítást.

Kubinyi György: Szerzetesek és a világi javadalmak.

A kánoni elv szerint: *beneficia regularia regularibus, saecularia saecularibus conferantur*, vagyis világi javadalmakat szerzetes nem nyerhet el. A dolgozat röviden adja jogtörténeti fejlődését a világi és szerzetesi javadalom kialakulásának, foglalkozik az első monostoralapításokkal, azoknak vagyonjogi helyzetével. A második részben ismerteti a szerzeteseknek, főképen a kanonokrendeknek viszonyát a világi javadalmakhoz. XIV. Benedek pápa „*Quod inscrutabili*” és „*Oneroso*” bullája nyomán kimutatja, hogy világi javadalmakat pápai felmentés nélkül egyedül a premontrai kanonokrend tagjai kaphatnak meg javadalmi kiváltságuk alapján.

Nagyfalusy Lajos S. J.: A kapornaki apátság története. Kalocsa.

A szerző az apátság kialakulása, alapítása és települési viszonyai mellett főleg a gazdaságtörténeti vonatkozásokat dolgozza ki monográfiájában. E mellett azonban a vallásos élet ismertetését sem mellőzi, úgyhogy munkája nemcsak a jezsuita rendnek, hanem az egész magyar történetnek is komoly gazdagodása.

Nyéki Kálmán dr.: Vallás és faj. Budapest, 1941.

Korunk legveszedelmesebb eretnokségével, a faji vallást hirdető újpogány mozgalommal száll szembe ez a nagy feltűnést keltő, hatalmas hitvédelmi munka. — A faji világnézet nyílt támadás a keresztény világnézet ellen, mert a vallást, a vallásnak gondolatvilágát és értéktartalmát a különböző faji lelkek szükségszerű termékének tekinti. Ezek az igazi vallási életet alapjaiban szétziláló kártékony eszmék mindenekelőtt tetszetős és vonzó jelzőszavak tűzcsóváival terjednek: Igazi megalapozást és létigazolást azonban mégis csak a tudomány talaján keresnek. Itt kell velük szembeszállni és végérvényesen tisztázni a faj és vallás viszonyának kérdését. Ennek a követelménynek tesz eleget Nyéki nagy, tudományosan fölépített műve. Először a lélektan és bölcsélet területéről közelíti meg a kérdést, majd végigvezet Eurázia főbb kultúrnépeinek fajtörténetén és vallástörténetén. Végül a kyni-latkoztatás fényében szemléli a vallástörténetet és megrajzolja az emberiség

ősvallását, az ősi egyistenhitet. — A hatalmas anyagot átfogó fejtegetések arra az eredményre vezetnek, hogy a vallás fejlődésében és kialakulásában a faj nem döntőjellegű tényező. Eppen ezért a faji világnézet minden tudományos alapot nélkülöz.

Demel Iván: A malines-i megbeszélések. Budapest, 1941.

Mercier bíboros megbeszélései az anglikánok úniója érdekében. A malines-i érseki levéltárban szerzett közvetlen, friss és részletes értesüléseit úgy szólván érdekfeszítő tárgyalásban adja közre a szerző. A résztvevő személyekről, az anglikánok és a Szentszék kölcsönös magatartásáról, a megbeszélések anyagáról és a felmerült akadályokról szóló közlések mélységes, általános emberi és egyháztörténelmi tanulságokkal gazdagítják az olvasó lelkét.

Rezek S. Román O. S. B.: Prohászka intuíciója és átélése. Budapest, 1942.

Prohászka ismeretelméleti gondolatainak föltárása és értékelése hálás feladat a bölcselettörténet számára. Az ezirányú vizsgálódásoknak akar megindítója lenni Rezek S. R. hosszas elmélyedésről és alapos készütségről tanúszkodó műve. Történeti áttekintést nyújt Prohászkanak az intuícóra és átélésre vonatkozó nézeteiről, majd intuíciójának bölcseleti megalapozását vizsgálja. Végül összeveti a szenttamási ismeretelmélettel. Vizsgálódásának eredményeként megállapítja, hogy ha Prohászka a „fogalmak útvesztőiben” el is tér Szent Tamástól (helyesebben a skolasztikától), „az átélt igazság világában egészen átkarolja”. Prohászkat elsősorban nem mint filozófust kell értékelnünk, hanem mint nagy misztikust.

Dr. Schmiedt Béla: A fehér torony hívei. Budapest, 1942.

Schmiedt Béla kétévtizedes nyíri pasztoráció eredményeit foglalja színes csokorba új könyvében. Hosszú vizsgálódás nélkül is észreveszi az olvasó: a könyv, a nyíri legenda, valóban a forró rajongás napsütésében és az élettapasztalat rögzös síkságában született. A papi küldetés szeretete cseng elő minden sorból. Azoknak a falusi papoknak örök dicsőségét zengi, akik a jóság, a szeretet alig látható aranykulcsával nyitogatják az emberi szíveket. A nevetlenfalusi, egyszerű magyarok erényeiről és hibáiról színes képet fest a szerző. A kép középpontjában ott áll az ég felé mutató Fehér Torony, a névtelen magyar pap gyönyörű szimboluma. Hozzásimulva veszik körül a kicsinyke falusi házak. Az egész képet a gondjaira bízott népert dobogó papi szív hófehér stólája fogja egybe, mintha csak védőfalként óvna minden gonosz szándékkal szemben.

Somogyi Tibor: Az élményszerű katekézis elmélete és módszertana. Budapest, 1942.

Amint már a címben is kifejezésre jut, az alapos felkészültséggel és tudományos elmélyedéssel megírt munka két főrészt oszlik. Az első részben a mai időkben annyit hangoztatott élményfogalomról kap az olvasó a bölcseleti alaptudományok fényében világosan körvonalozott képet. A második részben az élményadásnak, mint az eredményes nevelés alappillérenek a katekézisbe való bekapcsolásáról ad a szerző mélyenszántó gondolatokat.

Sereghy László: Az újszövetségi eucharisztikus helyek és Loisy Alfréd felfogása az Eucharisztiairól. Budapest, 1942.

A szerző tudományos úton, a Szentírásból és a szenthagyományból lépésről-lépésre magyarázza az Oltáriszentségben Krisztus valóságos jelenlétét s az Eucharisztiaának áldozati jellegét. Nagy felkészültséggel kezeli és magyarázza a Szentírás szövegét. Bár szinte versről-versre halad a szöveg magyarázatában, munkája mégsem esik szét, mert mindenkor szem előtt tartja

a kérdéses helynek másik helyhez, s főképen a többi szinoptikushoz való vonatkozását. Munkája második részében cáfolja Loisy szimbolikus magyarázatát, különösen azt a véleményét, hogy az Eucharisztia-tan gyökere a misztérium-vallásokba nyúlna vissza. Különösen értéket jelent munkája, amennyiben állandóan benne él a szentatyák gondolatvilágában; továbbá, hogy a liturgikus szempontokat sem mellőzi, s így az Egyház praxisából is érvet tud felmutatni Krisztusnak az Oltáriszentségben való valóságos jelenléte mellett.

Szalay Miklós: A háború fogalma a keresztény erkölcstudományban. Budapest, 1942.

Korunk legidősebb kérdéséről számol be a szerző értekezésében. Bemutatja a keresztény erkölcstudomány tanítását a háborúra vonatkozólag, amint a fejlődés folyamán a korhoz alkalmazva minden időben megadta a feleletet a legégetőbb problémára. A mai felfogás négy hittudós felfogásán alapul: Szent Ágoston, Szent Tamás, Viktória és Suarez minden korban és időn felül álló örökértékű elvein. A keresztény erkölcstudomány mai feladata az, hogy ezt az értékes, hagyományos tanítást a modern korhoz alkalmazva kielégítő feleletet találjon ma is a modern háborúban felmerülő minden erkölcsi kérdésre.

Szepesdi Ervin: A törvényes igazságosság fogalma. Budapest, 1942.

Az igazságosság általános fogalmában levő „más”, „jogigény” és „kielégítés” elemeknek vizsgálata alapján megjelöli a szerző a törvényes igazságosság fogalmát: a törvényes igazságosság a személyek különbözősége alapján valódi, de bizonyos, célja és a személyek viszonya alapján sajátos, működése szerint képességileg, viszonylagos léte és céljának jellege szerint ténylegesen egyetemes igazságosság, mely a tagnak mint tagnak a közösséggel mint közösséggel szemben fennálló törvényszerű, tisztán természetjogi vagy tétélesen is alátámasztott, pontosan meghatározott jogigényét a személyek különbözősége szerint bizonyos fokban, a mérték szempontjából pontosan kielégíti. E szerint a törvényes igazságosság a vele azonos fajú társadalmi igazságosságtól mérték szempontjából különböző bizonyos jellegű igazságosság.

Várkonyi Imre: Az Efezusi levél dogmatikája. Különös tekintettel az Egyházra mint Krisztus misztikus testére. Budapest, 1942.

Atható mélyrelátással keresi a szerző az Egyház eredetét s ott találja meg az Atya gondolatában. Három sarkponton épül fel a munka: a gyökerében dunscotusi, Schütz Antal megfogalmazásában kifejtett krisztocentrizmuson, melyet a megtestesülésen és a szenvedékenységen túlvezet a szerző — s ebben úttörő — a megdicsőült Krisztusig. Második gondolata az elsőből folyik s Szent Irenaeus tanításán nyugszik, mely szerint Krisztus a bűnbeesés nélkül is megtestesült volna. De facto azonban a keresztdozat az Istenember megváltói küldetése. A kereszten születik meg az Egyház, Krisztus misztikus teste, melyet a Szentlélek éltető kegyelme jár át. Különös figyelmet érdemel a harmadik gondolat: a tagoknak az Egyházhoz való vonatkozása, mely a keresztség következményeképpen fizikai: valós, betestesülés Krisztusba; accidentális: a keresztény ember léttöbblete, az istenfiúság, megszenteltség, mely a keresztről árad az Egyházon keresztül a lelkekbe s ott termékenyül meg az ember közreműködésével.

A Központi Papnővelde élő, volt növendékei¹

Besztercebányai egyházmegye.

- Bitterer Károly dr. esp. pléb., Hornej Stulmi, Slov. 1908—12.   Majthán Károly tb. kanonok, Banska Bystrica, Szlov. 1891—94.
Czeizel János dr. esp. pléb., Gajdel, Slov.   Paldauf István vicerektor, Banska Bystrica, Slov. 1912—16.
Jávorka János kanonok, Banska Bystrica, Slov. 1904—08.   Simalcik György dr. egyet. tan., Bratislava, Slov. 1914—18.

Csanádi egyházmegye.

- Berkes László hitokt., Szeged. 1930—33.   Mag Béla lelkész, Makótanya, 1929—34.
Elsner József pléb., Johannistfeld, Torontál. 1907—10.   Martin Aurél dr. ny. e. ny. r. t., pp. prel., pléb., Kétegyháza, 1901—05.
Glattfelder Gyula dr. megyéspüspök, 1892—96.   Merksz Elemér klinik. lelk., Szeged, Belklinik, 1924—26.
Halász Pál dr. kanonok, esp. pléb., Szeged—Belváros, 1909—13.   Simsik János pléb., Nacovo, 1907—11.
Havadi Ferenc pléb., Medgyesegyháza, 1922—25.   Solymos László káplán, Kúnágota, 1935—1940.
Henny Ferenc dr. főesp. pléb., Szeged—Rókus, 1895—99.   Szilas József dr. hittanár, Makó, 1933—1939.
Horváth Lajos dr. pref., hittanár, Szeged, Szent Imre Kollégium, 1925—30.   Terch Mátyás prel. kanonok, Timisoara, Románia.
Inczédy László pléb., Szeged—Móraváros, 1920—25.   Varga Mihály káplán, Kevermes, 1927—1932.
Krämer Tamás dr. pp. kam., esp. pléb., Kistelek, 1910—12.   Weber Péter, Petrovgrad, 1904—08.
Winkler József lelk., Újszentiván, 1927—1930.

Djakovoí egyházmegye.

- Anderlic Vilmos dr. pp. kam., pléb., Sotin, Horvátország, 1901—03.   Rogic János dr. teol. tan., szt. sz. tan., Djakovo, Horvátország, 1918—20.
Balicevic Márk dr. esp. pléb., Valpovo, Horvátország, 1914—18.   Schwerer Károly dr. hittanár, szt. sz. tan., Ruma, Horvátország, 1911—14.
Djakovic István ny. hittanár, szt. sz. tan., Vinkovci, Horvátország, 1885.   Seckar Ivan kanonok, archidiac., Djakovo, Horvátország, 1911—15.

Egri főegyházmegye.

- Bartányi András pléb., Gyöngyösoroszi.   Böthy Lajos dr. érs. tan., esp. pléb., Törökszentmiklós, 1917—22.
Bernáth Ferenc dr., A. C. sajtótítkár, Bp. 1922—26.   Budai Lajos pléb., Borsodivánka, 1924—1928.
Bordás Alfréd érs. titk., Eger, 1932—35.   Csonth János O. F. M., Kecskemét, 1919—1921.
Bozsik Pál dr. C. prépost, ny. pléb., Máriaremete, 1902—06.   Dutkay Pál prel. kan., érseki helynök, Eger, 1880.
Farkas Pál esp. pléb., Sajóvárkony, 1894—1898.
Fügedy István, pléb., Kékcse, Szabolcs vm., 1919—22.
Hajós István dr. adm., Sata, 1922—26.
Halmos Mihály dr. érs. tan., hittanár, Eger, 1921—26.
Hetényi Gyula dr. érs. tan., esp. pléb., Maklár, 1909—13.

* Ezt a névsort a Centralista — eredeti célkitűzése szerint — időnként újra leközli. Ezúton köszönjük meg az egyházmegyei hatóságoknak, hogy a név- és címjegyzékek kiigazítását áldozatos készséggel vállalták. Szeretettel kérjük k. olvasóinkat, hogy mindennemű változásról vagy téves adatról a „Centralista” szerkesztőségét (Budapest, IV., Prohászka Ottokár-utca 7.) értesíteni sziveskedjenek.

- Ivánovich Emil dr. apát-kanonok, jogakadémiai ig., Eger, 1893—97.
- Kalocsay Gusztáv ér. esp. pléb., Egyek, Hajdu vm. 1882—86.
- Kele István dr. prel. apát, főesp. pléb., felsőházi tag, Jászberény, 1901—03.
- Kiss István dr. érs. tan., teol. tan., prefektus, Eger, 1925—30.
- Kusner István érs. tan., pléb., Csány, Heves vm., 1919—22.
- Lázár Pál pléb., Hajduszoboszló, 1926—1929.
- Ligeti-Liedl József dr., pléb., Andornaktálya, 1924—28.
- Lóczy Károly dr. pléb., Szajol, 1926—31.
- Marnó Gyula apát, szt. sz. tan., esp. pléb., Nagykálló, 1897—1900.
- Mester István dr. káplán, Maklár, 1935—1941.
- Mészáros Lajos dr. teol. tan., prefektus, Eger, 1934—39.
- Miklós Béla dr. káplán, Eger, 1934—40.
- Monostory Adorján prépost, pléb., Gyöngyös, 1910—14.
- Nagy Gábor káplán, Kunszentmárton, 1925—30.
- Novák Antal pléb., Visznek, Heves vm., 1919—20.
- Répássy István pléb., Nyírlugos, 1914—15.
- Rónay László dr., levéltáros, Bp., 1927—1932.
- Rubovszky Ferenc érs. tan., esp. pléb., Ózd, 1913—18.
- Schernhardt Kornél pléb., Kopócsapáti, Szatmár vm., 1919—24.
- Schmotzer Pál érs. lic. s. könyvtáros, székesfőkapitányi karsegéd, Eger, 1931—1934.
- Száva János pp. kam., érs. titkár, főszt. sz. jegyző, Eger, 1923—28.
- Székely Miklós kápl., Miskolc, Mindszenti pléb., 1931—34.
- Szikla Sándor kihelyezett hitokt., Miskolc, Martin-telep, 1919—22.
- Tasi Ferenc hitokt., Mezőkövesd, 1919—1920.
- Tobákos Péter esp. pléb., Pétervására, 1919—24.
- Tóth József dr. h. teol. tan. spirituális, Eger, 1934—39.
- Vizy István katonalelk., 1931—34.
- Zsolczay Gyula pléb., Recsk, Heves vm., 1919—20.

Esztergomi főegyházmegye.

- Artner Edgár dr., pp. kam., e. ny. rk. t., Bp. I., Farkasvölgyi-u. 12. 1913—18.
- Bacsó János dr., hittanár, Bp. X., Cserkész-u. 15. 1927—31.
- Bán Imre káplán, Bp. X., Kerepesi-út 33. 1930—35.
- Bándl Ervin ny. szt. sz. tan., Ipolyvarbó, 1894—96.
- Bánk József dr., főszt. sz. jegyző, Esztergom, Herceggprimási palota, 1931—36.
- Barabás Ferenc dr., hittanár, Bp. VII., Damjanich-u. 50. 1933—39.
- Bárdos István dr., pp. kam., érseki főbiztos, Bp. VII., Damjanich-u. 50. 1909—13.
- Bednárz Róbert prel. apát, esp. pléb., Bp. IV., Eskü-tér 2. 1897—1900.
- Belkó Ágoston hittanár, Bp. XI., Nándorfelhérvári-út 5. 1927—28.
- Beresztóczy Miklós dr., pp. kam., miniszt. oszt. tan., Bp. XIII., Huba-u. 7.
- Boér Miklós dr., teol. tan., Esztergom, 1932—1938.
- Boér Géza káplán, Bp. VIII., Reviczky-u. 9. 1912—16.
- Boroska István dr., hittanár, Notre Dame de Sion lelk., Bp. Miasszonyunk-u. 1.
- Budai Dezső káplán, Bp. VII., Damjanich-utca 50. 1930—35.
- Budai János dr., esp. pléb., Nógrádpatak, 1921—26.
- Bussay Tivadar, pp. kam., pléb., Ipolynyék.
- Dér Iván dr., káplán, Bp. Tárnok-u. 2. 1933—39.
- Drahos János dr., prot. kan., érs. helynök, Esztergom, 1905—08.
- Erdőssy Béla kórh. lelk., Balassagyarmat, 1935—36.
- Ervin Gábor dr., hittanár, Bp. II., Maros-utca 44/b. 1929—34.
- Fraknói Gyula hitokt., Bp., 1927—32.
- Funczik Emil dr., egyet. tan., Bratislava, 1915—18.
- Ferenczy György ér. esp., ny. pléb., Ipolyszalka, a főegyh. nesztor.
- Gábel Antal c. kan., hitokt. felügy., Bp. Tárogató-u. 46. 1891—95.
- Géczy János dr., kápl., Bp. VI., Érsek-u. 2. 1931—36.
- Gigler Károly dr., pp. kam., irodaig., Esztergom, 1915—20.
- Halász György kórházlelk., Bp. VII., Fiumei-út 17. 1917—21.
- Hámori Rudolf hitoktató, Bp. Greguss-u. 9. 1935—36.
- HegyiJenő dr., pp. kam., esp. pléb., Alsónyárasd, 1900—03.
- Holma István dr., szt. sz. tan., hittanár, Bp. Gömbös Gyula-út 31. 1897—1901.
- Horváth József dr., pléb., Karancsság, 1902—1903.
- Horváth József hitokt., Bp. XII., Vadorzó-utca 5/b. 1909—13.
- Horváth Rudolf dr., pléb., Garamkövesd, 1888—92.

- Hohmann Antal kápl., Bp, I., Káplár-u. 3.
Hóka Imre dr., érs. tan., bányaalelk., Dorog, 1920—25.
Hudyma Emil dr., szt. sz. tan., tb. kan., koll. ig., Bp, IX., Köztelek-u. 1. 1894—1898.
Ibrányi Ferenc dr., érs. tan., e. ny. r. t., Bp, II., Budai László-u. 4. V. 1. 1919—1924.
Jávör Mihály hitokt., Bp, I., Tárogató-u. 46. 1926—31.
Kaiser Ferenc pléb., Esztergom, Szent Anna, 1928—33.
Kahler Nándor hittanár, Bp, III., Fő-tér 2. 1927—33.
Kery Géza dr., hittanár, Bp, X., Bihari-utca 14. 1930—35.
Kiss Lajos dr., pléb., Vámosmikola, 1914—1918.
Klein András esp. pléb., Süttő, 1901—03.
Klima István érd. esp. pléb., Nagycsalomja, 1906—10.
Kostek Jenő hitokt., Bp, XIV., Erzsébet királyné-út 4. 1935—36.
Kerényi György káplán, Bp, VI., Bajza-u. 34.
Kovács István pléb., Viska, Horvátország.
Körper Károly kanonok, Bratislava, Slov., 1913—18.
Kövér Gábor hitokt., Bp, III., Bécsi-út 32. 1936—37.
László Gábor hittanár, Bp, VII., Damjanich-u. 50. 1932—36.
Major István dr., pléb., Győr-Révfülu, 1922—27.
Marcell Mihály dr., tb. kan., e. ny. r. t., szem. rect., Bp, IV., Prohászka-u. 7. 1902—06.
Merva László dr., káplán, Bp, III., Szentendrei-út 111. 1930—35.
Meszlényi Mihály dr., pléb., Bp—Rákoshalva, XIV., Álmos vezér-tér 1. 1919—1924.
Metzker József dr., c. apát., ny. pléb., Nagymaros.
Mészáros János dr., prot., kan., Esztergom, 1891—95.
Mihályfi Tibor hitokt., Bp, XII., Kartács-utca 25. 1927—32.
Mihályfi Tamás pléb., Bp, XI., Fehérvári-út 88.
Miklósi László pléb., Leányvár, 1929—34.
Németh Imre tanít. képz. ig., Kőszeg, 1919—1920.
Pantol Márton dr., hittanár, Bp, XIV., Sz. Domonkos-u. 17. 1922—27.
Peisz Lajos helyi lelk., Bp, III., Szentendrei-út 57—59. 1926—30.
Petró László dr., hittanár, Bp, III., San Marco-u. 60.
Péterffy Gedeon dr., egyet. lelk., Bp, VIII., Üllői-út 20. 1931—36.
Pivárcsi István dr., hittanár, Bp, VIII., Rökk Szilárd-u. 22. 1908—12.
Pollák Miklós pléb., Esztergom—Viziváros, 1924—27.
Prenner Béla dr., c. prépost, pléb., Érsekújvár, 1912—14.
Prochnow Endre hittanár, Bp, IV., Ferenc József-rakpart 25. 1925—30.
Sasinek József adm., Nagyszombati adminisztratúra, Slov.
Sántha Pál dr., pléb., Box. 88. Stockholm. Sask. Canada, 1909—13.
Schuh Ottó hitokt., Bp, II., Fő-utca 79. 1925—30.
Sebestyén Jenő hittanár, Bp, VI., Fóti-út 4/b. 1918—23.
Semptey László dr., teol. tan., tanf., Esztergom, 1927—32.
Senkár Lajos dr., hittanár, Bp, Árpád-gm. 1933—39.
Sima János dr., káplán, Bp, Tárnok-u. 2. 1914—18.
Strecke Ernő dr., hittanár, Bp, Ráday-u. 63. 1920—25.
Szabó Imre dr., pp. kam., érs. titk., Bp, Uri-u. 62. 1919—24.
Szabó Imre ny. hittanár, Bp, Fiumei-út 12/b. 1898—1900.
Szabó József káplán, Bp., Érsek-utca 2. 1927—29.
Szabó Lajos hitokt., Bp, X., MAV északi főműhelytelep, 1927—29.
Sztrehár Dezső h. esp.-pléb., Bátorkeszi, 1919—22.
Szappanyos Béla dr., A. C.-titk., Esztergom, 1933—39.
Szepešdi Sándor dr., hgprimási levéltáros, Esztergom, 1932—38.
Tanos Árpád Imre, Cleveland O. 9016 Buckeye Rd. U. S. A. 1913—15.
Tarnóczi János dr., káplán, Bp, V., Sz. István-tér 14. 1921—26.
Tiefenthaler József dr., pp. kam. ig., Bp, Sz. Imre-Koll., Horthy M.-út 17. 1905—1909.
Tóth Alajos hittanár, Bp, Ajtósi-Dürer-sor, 1928—33.
Tóth Kálmán dr., prot. kan., Esztergom, 1902—03.
Tyukoss János, Bratislava, 1889—93.
Uxa József hittanár, Bp, I., Győri-út 1. 1915—20.
Varga József káplán, Bp, VIII., Üllői-út 1900—03.
Vargyas Tivadar dr., érs. tan., pléb., Bp, VIII., Reviczky-u. 9. 1896—1900.
Városi István dr., zs. bíró, teol. tan., Esztergom, 1924—29.
Waigand József dr., 1929—34.
Zakar András dr., hgprimási szertartó, Esztergom, 1935—41.
Záborszky István dr., pp. kam. Pazm. rect., Wien, IX/1. Boltzmanngasse 14. 1911—1915.

Zámolyi László hitokt., Bp, Józsefváros, 1929—34.

Zsigovits Béla dr., kiérd. esp., hittanár, Bp, Attila-krt. 17. 1907—11.

Fogaras—Gyulafehérvári egyházmegye.

Boériu János, Leclinta de Mures, (Maros-lekence) Románia, 1881—84.

Borza Sándor dr., egy. tan., Románia, 1904—08.

Brandieu János pléb., Oroszfája, 1916—17.

Bucuru János főesp., Aiud (Nagyenyed), Románia, 1885—86.

Cretiu Miklós pléb., Galde de jos, Románia, 1909—13.

Daianu Éliás dr., ny. főesp., Románia, 1888—92.

Danila György kanonok, Blaj (Balázsfalva), Románia 1908—12.

Fodor János áll. liceumi ig., Timisoara, Románia, 1887—92.

Moldován János kanonok, Blaj, Románia, 1905—08.

Murisianu Teodor dr., lic. tan., Turda, Románia, 1912—16.

Paclisian Zeno dr., c. esp., pp. kam., dir. gen. in Ministerul Cultehr, Bucuresti, 1906—10.

Pop Iván tanár, Blaj, Románia, 1902—03.

Pop József c. főesp., pléb., Blaj, Románia, 1914—18.

Popa Ariton főesp., Románia, 1891—95.

Popa Agoston dr., teol. tan., Blaj, Románia, 1913—18.

Popu Emil főesp., Marosújvár, 1891—95.

Precupu János tanár, Románia, 1907—11.

Prie Oktavián dr., Románia, 1895—99.

Rusu Sándor dr., megyéspüspök, Nagybánya, 1904—08.

Suciu Coriolán ig., Blaj, Románia, 1914—1916.

Győri egyházmegye.

Boros József s. lelk., Győr, Újváros, 1929—1931.

Bürchner László dr., prep. kanonok, pléb., Sopron. 1907—11.

Cseh Sándor dr., pk. levéltáros, Győr, 1933—39.

Horváth Károly dr., s. lelk., Pinkafeld, Burgenland, 1928—33.

Jankovics József pp. kam., tb. kan., irodai-g., Győr, 1919—23.

Kálóczy István dr., kisszem. lelkiig., Győr, 1927—32.

Kárpáti Károly gimn. hittanár, Sopron, Széchenyi-gimn. 1930—35.

Keszei Gábor dr., teol. tan., zsinati vizsg., Győr, 1926—31.

Kováts Erazmus ösztöndíjas, Róma, 1935—1941.

Közi-Horváth József dr., pp. kam., pref., országgy. képv., Bp, Szent Imre Koll., 1922—27.

Mentes Mihály dr., kanonok, szem. rektor, Győr, 1910—14.

Németh János pk. tan., pléb., KALOT és KALASZ egyhm. ig., Lövé, 1919—23.

Németh József honvédelek., Jutas, Veszprém vm., 1932—33.

Németh Péter dr., tanfelügyelő, Győr, Széchenyi-tér 5. 1923—28.

Palkovics Gergely pléb., Markt, St. Martin, 1918—20.

Péntek Kálmán dr., honv. főlelkész, tanár, Kőszeg, katonai reál, 1926—31.

Pokorny Miklós pp. kam., apát-kanonok, város-pléb., A. C. ig., Győr, 1911—15.

Ragats Rezső dr., prel. kanonok, pk. helynök, Győr, 1895—99.

Saly László dr., prel., apát-kanonok, egy. c. rk. tanár, Győr, 1899—1903.

Szabó József dr., szt. sz. bír., főisk. tan., Győr, 1921—26.

Szántó Antal dr., esp. pléb., Nagycenk, 1915—18.

Szász István pléb., Szil, Sopron vm.

Szele József dr., nagyszem. pref. Győr, 1933—39.

Szelestey Béla dr., szervező lelk., Győr, 1922—26.

Szentiványi János kanonok, Győr, 1894—1898.

Tamási József hitokt., Győr, Apáca-utca 27. 1927—32.

Villányi Győző dr., teol. tan., Győr, 1932—1938.

Wagner Mihály c. prépost, kanonok, Győr, 1898—1902.

Eperjesi egyházmegye.

Bajczura János nyugdíjas, Eperjes, Püspöki palota, Slov. 1889—93.

Beszkid Miklós dr., ny. irodai-g., Legnavo, u. p. Mály Lipnik, 1900—03.

Csiszárík Sándor dr., teol. tan., Eperjes, 1915—20.

Gerbery Elemér parochus, esp., S. Cabiny, 1909—11.

Gojdics István dr., pp. kam., akadémiai tanár, Eperjes, 1905—09.

Gojdics Péter Pál megyéspüspök, Eperjes, 1908—12.

Hartsár Kálmán kanonok, szem. rektor., Eperjes, 1888—91.

Homicsko Ernő dr., teol. tan., Eperjes, 1910—14.

Kapisinszki Miklós kápl., Eperjes, 1917—1918.

Kellő Miklós szt. sz. tan., parochus, Cernina, u. p. Kurima.

Kizák József dr., teol. tan., Eperjes, 1915—20.

Laczkó János esp., parochus, Breznicka, u. p. Stropkov.

Molcsányi Alexius dékán, Cabalnovce, u. p. Medzilaborce, 1892—96.

Rokiczky Pál c. főesp., parochus, Kassa, 1909—13.

Rusznák Miklós dr., prel.-kan., egy. tan., Eperjes, 1896—1900.

Szedlák Tódor kápl., Sp. Jakubjany, 1911—15.

Szmandrai Simon dr., prel. kan., nagyprépost, Eperjes, 1894—97.

Gyulafehérvári egyházmegye.

Balázs Lajos szt. sz. tan., pléb., Székelypálfalva, 1906—10.

Boros József prel. kan., Alba Julia, 1900—03.

Domby Lajos ny. fg. tan., szt. sz. tan., Brassó, 1891—95.

Erdődi József pléb., Iara—Alsójára, Jud. Turda, 1918—19.

Fejér Gerő dr., prel. kan., Alba Julia, 1886—90.

Fodor Gergely pléb., Cristesti-Ciceului,

u. p. Beclean—Csicsókeresztúr, 1910—1914.

Lajos Balázs pléb., Mádéfalva, 1913—18. Márton Mózes pléb., Székelyszentkirály, 1916—18.

Mészáros József pléb., Sanger—Mezőszenygel, Jud. Turda, 1897—98.

Sándor Imre pp. kam., ppk. helynök, Kolozsvár, 1914—16.

Toldalaghy Sámuel gróf, ny. főesp., Dicio-sanmartin, 1892—96.

Hajdudorogi egyházmegye.

Antalóczy Kornél kanonok, e. m. főtanf., Nyiregyháza, Bethlen-u. 5. 1925—26.

Bacsóka Béla dr., s. lelk., Nyiradony.

Bába Miklós dr., tanügyi esp., Hosszúpályi, 1917—19.

Bihari Bertalan h. lelk., Nyirparasznya, 1931—35.

Bodnár Béla dr., lelkész, tanügyi esp., Felsőzsolca, Borsod vm.

Bodnár Béla hitoktató, Kisvárd, Erzsébet királyné-út 8.

Cselényi István püsp. levéltáros, Nyiregyháza, Bethlen-u. 5. 1934—40.

Csoba János dr., s. lelkész, Nyiregyháza, Bethlen-u. 5. 1935—41.

Damjanovich Pál, Szeged, Apponyi Kolégium, 1933—39.

Donka János i. h. lelk., Csegöld, u. p. Jánk, Szatmár vm. 1935—40.

Farkas Gyula táb. lelk., Kolozsvár, Monostori-u. 10.

Fekete Lajos h. lelk., Jánk, Szatmár vm. 1929—34.

Fodor Antal dr., lelkész, Nyircsaholy.

Fülöp Miklós h. lelkész, Rozsály, u. p. Gacsály, Szatmár vm. 1929—32.

Gyulay János dr., hitoktató, Miskolc, 1931—36.

Hudáky Aladár dr., s. lelk., Debrecen, Szent Anna-u. 53. 1934—39.

Kalapos Mihály dr., s. lelk., Nyiracsád, Szabolcs vm. 1930—35.

Kádár György hitoktató, Tokaj Keresztes (Chutkó) Ádám, h. lelk., Komlóska.

Kocsis Péter szerv. lelk., Szabolcsveresmart, 1934—37.

Kovács Gyula s. lelk., Nyiregyháza, Bethlen-u. 5. 1931—36.

Kricsfalussy Ferenc dr., s. lelk., Bp., Rózsák-tere, 1935—36.

Ladomérszky Béla dr., lelkész, Szeged.

Miklósvölgyi József h. lelk., Kokad, Bihar vm. 1930—35.

Molnár József lelkész, Vencsellő.

Nagy Béla dr., lelkész, Nyirlugos, 1926—1931.

Papp György dr., püspöki titk. kanonok, egyetemi mb. előadó, Nyiregyháza, 1926—31.

id. Papp Gyula sz. sz. tanácsos, parochus, Debrecen, 1903—05.

ifj. Papp Gyula s. lelk., Szerencs.

id. Papp János főesp., tb. kanonok, Hajdudorog, 1892—96.

ifj. Papp János hitoktató, Hajdudorog, 1931—36.

Pregun Dezső s. lelk., Fábánháza, Szatmár vm. 1936—38.

Puskás Lajos s. lelk., Bp., Pálffy-tér, 1930—35.

Rohály Ferenc dr., ppöki tan., Makó, 1922—25.

- Seszták László s. lelk., Sátorlajújhely. 1929—34.
 ifj. Simon György hitokt., Nyiregyháza, Tüzoltó-u. 16. 1931—36.
 Simon Sándor s. lelk., Hajdudorog, 1934—1940.
 Sója Miklós lelkész, Hodász, Szatmár vm. 1932—1937.
 Szalka László lelkész, Napkor, Szabolcs vm. 1930—32.
 Szilvássy Miklós h. lelk., Csengerújfalú, Szatmár vm. 1929—34.
 Tamás János lelkész, Timár, Szabolcs vm. 1920—25.
 Tárkányi Géza hitoktató, Bp.
 Timaffy Endre h. lelk., Álmosd, 1931—1935.
 Tótin Pál hitokt., tb. esp., Bp., Csalogány-utca, 1929—33.
 Vatamány Bertalan h. lelk., Vajdácska, Zemplén vm. 1931—33.
 Véghseő Dániel h. lelk., Révaranyos, Szabolcs vm. 1929—33.
 Véghseő György h. lelk., Pátyod, Szatmár vm. 1935—40.

Hartfordi (U. S. A.) egyházmegye.

- Callahan Henrik pléb., Simsbury, Conn. U. S. A. 1910—14.
 Degnan József pléb., Terriville, Conn. U. S. A. 1905—09.
 Dolin Péter S. J., Ponfret, Conn. U. S. A. 1908—12.
 Grigássy Gyula g. kat., pk. titk., 431. George St., Braddock, Pa. U. S. A. 1905—09.
 Hutchinson Dávid pléb., 79. Davenport, Ave. New Haven, U. S. A. 1906—10.
 Kane Károly pléb., 79. Davenport, Ave. New Haven, U. S. A. 1906—10.
 Suba Ernő pléb., 695. Main St. Wilkesbarra, Ra. U. S. A. 1896—1900.
 Vaszócsik Teodor pléb., 405. Atwood St. Pittsburg, Pa. U. S. A. 1896—1900.

Homesteadi (U. S. A.) egyházmegye.

- Gojdics Metód, Detroit Mich. U. S. A. 441. South Horbrough Str. 1901—03.
 Gernat János, 1936—41.

Kalocsai főegyházmegye.

- Angeli Ottó dr., teol. tan., pp. kápl., Kalocsa, 1920—25.
 Balla László, lelkész, Kalocsa, Szent Szív Otthon, Harmat-u. 1. 1925—30.
 Belon Gellért dr., teol. tan., Kalocsa, 1929—34.
 Bökenyi Miklós pléb., Csengőd.
 Földesdy Antal dr., tb. kan., esp. pléb., Kecel, Pest vm. 1911—15.
 Gyetvai Péter dr., főszt. sz. jegyző, szer-tartó, levéltáros, Kalocsa, 1932—38.
 Horváth Győző dr., s. püsp. nagyprepost, érs. helyn., felsőházi tag, 1886—90.
 Ijjas József dr., érseki biztos, pp. kápl., Paulinum ig., Szabadka, Bercsényi-u. 8. 1920—25.
 Iványi Endre, karkáp., Kalocsa, 1927—32.
 Miklós István dr., ösztöndíjas, Róma, Via Giulia 1. 1935—41.
 Mojzes Ferenc hittanár, Baja, Belv. pléb. 1931—36.
 Mojzes Péter dr., hittanár, pref., Szabadka, Bercsényi-u. 8. 1930—35.
 Plank Ferenc adm., Ószivác, 1906—10.
 Poósz Antal kápl., Újvidék, Belv. pléb. 1920—22.
 Prigly János hittanár, Baja, Szent Imre Intézet ig., Arpád-u. 10. 1924—29.
 Szabó István c. apát, esp. pléb., János-halma, 1902—03.
 Szörényi Andor dr., teol. tan., Kalocsa, 1926—31.

Kassai egyházmegye.

- Absolon Ede dr., esp. pléb., Kenyhec, 1895—99.
 Bacsur Sándor hitokt., Sárospatak, 1934—1939.
 Balogh István káplán, Szerencs, 1936—42.
 Bartha Béla spir., teol. tan., Kassa, Fő-u. 93. 1916—18.
 Csernitzky István pléb., Bridgeport, U. S. A. 1892—96.
 Densz Géza hitokt., Sátorlajújhely, Plébánia, 1927—31.
 Dunajszky Béla jav. int. lelk., Kassa, Deák Ferenc-körút 28. 1918—23.
 Fekete Géza dr., ny. pléb., Kassa, Eszterházy-u. 40. 1909—12.
 Füg Béla káplán, Sátorlajújhely, 1930—1933.
 Hartsár István apost. prot., nagyprepost, pk. vik., Kassa, Bercsényi-u. 1885—89.

Hések Agoston kórh. lelk., Eperjes, 1912—1916.
 Korcsmáros István dr., pléb., Boldogkőváralja, 1926—31.
 Laczkó József káplán, Abaújszántó, 1934—1940.
 Lasánszky Gyula káplán, Hernádnémeti, 1939—41.
 Nagy Miklós pk. tan., A. C. titkár, Bp. 1923—24.

Pálffy István hitokt., Kassa, 1931—34.
 Pásztor Károly dr., pléb., Jánok, 1923—26.
 Remes Ernő lelkész, Mezőzombor, 1922—1926.
 Schütz Ödön szt. sz. tan., pléb., Saboniv, Slov. 1913—18.
 Stumpf György. esp. pléb., tanácsos, Abaújszépi, 1921—25.
 Stumpf Máttyás pléb., Tokaj, 1925—30.
 Stumpf Sándor pp. kam., tanügyi főtan., ker. isk. ig., Pestújhely, 1903—05.

Lugosi egyházmegye.

Balan János dr., megyéspüspök, Lugoj, Románia, 1899—1903.
 Baltescu János dr., ny. „Resita” ig., Timisoara I., Románia, 1893—94.
 Bolboca János, a „Resita”-művek felügyelője, Oravita, Románia, 1912—16.
 Bora Juszttin esp., Sarmizegetuza, Románia, 1896—1900.
 Brinzeu Miklós dr., nagyprepost, Lugoj, Románia, 1903—07.
 Herlo Péter tanár, Arad, Románia, 1910—1913.
 Lohan Bazil dr., ny. főgimn. ig., Lugoj, Románia, 1897—1900.
 Miocu Romulus dr., ny. főispán, Petroseni, Románia, 1904—08.
 Munteanau János pléb., Cenadul-Mare, Románia, 1907—10.

Neda Demeter teol. tan., Blaj, Románia, 1913—16.
 Pantea Atanáz pléb., Racovita, Románia, 1908—10.
 Paveloniú Valér esp., Orastie, Románia, 1909—13.
 Popu István dr., ny. teol. tan., Caransebes, Románia, 1885—88.
 Posiar Silvius esp., Oravita, Románia, 1902.
 Rosca Tamás, Timisoara, Románia, 1905—1909.
 Rosiu János gimn. tan., Timisoara, Románia, 1905—09.
 Tieran Auxentius főgimn. tan., Nagyvárád, 1900—04.
 Zugravu Miklós c. kanonok, esp., Lupeni, Románia, 1891—95.

Miskolci apostoli adminisztratúra.

Bubnó Andor dr., pp. kápl., c. főesp., parochus, Homrogd, 1914—18.
 Fedor János par., Viszló, u. p. Racka, Borsod vm. 1923—28.
 Gulovich Andor dr., pk. tan., érs. levéltáros, Miskolc, Hunyadi-u. 3. 1928—33.
 Gyulay Gábor táb. lelk., Pécs, Hadtest. par. 1933—38.
 Krenyiczky István kápl., Kassa, 1934—39.
 Kobulniczky László par., Bodrogkővár-alja, Abauj vm. 1926—31.

Kovaliczky Elek kanonok, par. Felsővadász, Abauj vm. 1888—92.
 Kovaliczky György abs. teol., Bp., Krisztina-körút 50.
 Kovaliczky József par., Abaújszolnok, 1924—28.
 Kovaliczky Pál par., Abaújmogyoróska, u. p. Fony, 1919—20.
 Midlik Emil ny. par., Kassa, 1906—08.
 Mincsik Pál dr., lelk., Selyeb, Abauj vm. 1931—36.
 Petrassevich Miklós par., Kány, Abauj vm. 1928—33.

Munkácsi egyházmegye.

Bellovich Jenő lelk., érd. esp., Repede, u. p. Szentmiklós, 1900—03.
 Boksay Emil hittanár, szt. sz. tan., Ungvár, Margitsziget, 1907—10.
 Chira Sándor kanonok, Ungvár, 1911—20.
 Duliskovich Alex lelk., szt. sz. tan., Minaj, u. p. Ungvár, 1895—99.
 Göcze András lelk., Alsóribnice, u. p. Szobránc, Ung vm. 1921—22.
 Grigássy Gyula dr., Braddock Pa. U. S. A.
 Hadzsega Gyula dr., pp. kam., ny. teol. tan., Ungvár, Vár, 1898—1901.

Hodinka Antal egy. tan., Budapest.
 Krafcsik János főesp., Bodzásujlak, Zem-plén vm. 1911—13.
 Marina Sándor dr., szt. sz. tan., teol. tan., lelkész, Nevice, Ung vm. 1911—16.
 Melles Géza kanonok, Nyiregyháza, 1899—1900.
 Melles Gyula tb. kan., ny. tanítóképző int. ig., Ungvár, Káptalan-u. 8. 1886—1900.
 Mikita József lelk., Kaszómező, u. p. Nagybecskó, 1914—18.

Minya Lajos dr., tb. kanonok, szem. rektor, Ungvár, Vár, 1920—21.
 Ortutay Elemér gimn. hittanár, Ungvár, Teleki-u. 5.
 Ortutay Jenő főesp., parochus, orsz. gy. képv., Ungvár, 1908—09.
 Papp Antal c. érs. apost. korm., m. kir. t. t., Miskolc, Hunyadi-u. 3. 1886—1900.
 Papp Sándor szt. sz. tan., ker. esp., parochus, Tiszaújlak, Ugocsa vm.
 Petrik Jenő tb. kanonok, igazgató, Ungvár, Honvéd-u. 24. 1909—13.
 Petrovich Miklós tb. esp., ny. lelk., Nagyszöllös, Ugocsa vm. 1897—98.
 Pénzél Mihály esp., lelkész, Radvánc, u. p. Ungvár, 1920—21.

Popovics Demeter hittanár, szt. sz. tan., Huszt, Internáus, 1920—21.
 Sályi László szt. sz. bíró, par., Rudabányácska, u. p. Sátoraljaújhely, 1920—1925.
 Stojka Sándor dr., megyéspüspök, Ungvár, 1913—15.
 Suba Ernő pléb., Wilkesbarra, U. S. A.
 Szikszai Ignác szt. sz. tan., lelk., Podhering, u. p. Munkács, 1909—11.
 Vaszőcsik Teodor U. S. A.
 Zseltvay Gyula lelk., Oroszkomoróc, u. p. Korláthelmec, Ung vm. 1901—03.
 Zseltvay Teodor tb. esp., lelk., Taracköz, 1906—10.

Nagyvárad görögkatolikus egyházmegye.

Anca Szabin gimn. tan., Arad, Románia, 1912—12.
 Barbula Jenő ny. egy. főkönyvtáros, Románia, 1893—94.
 Barbul László, kan., pk. irodaig., Nagyvárad, 1916—18.
 Barna György főesp., szt. sz. tan., teol. tan., Nagyvárad, 1913—18.
 Cosma Agoston tanár, Timisoara, Románia, 1910—12.
 Chirvaiu Vazul dr., tb. esp., szt. sz. tan., teol. tan., Nagyvárad, 1905—09.
 Frentiu Agoston ny. polgármester, Szatmárnémeti, 1890—91.
 Frentiu Traján Valér dr., érsek, Balázsfalva.
 Georgescu János dr., kanonok, Nagyvárad, 1908—11.
 Fluera Miklós dr., tb. kan., főgimn. ig., Beius, Románia, 1911—14.
 Hubic Ferenc, tb. kanonok, szt. sz. tan., Nagyvárad.

Jepure János tb. esp., ny. gimn. tanár, Románia, 1889—93.
 Magyar Agoston székeskápt. nagyprépost, Nagyvárad, 1900—01.
 Miculas György dr., ap. prot., ny. nagyprépost, Nagyvárad, 1895—99.
 Papp Antal tb. esp., hittanár, Sibiu, Románia, 1913—14.
 Pelle János pléb., Stăna de Vale, Románia, 1914—18.
 Pteancu Sándor tb. esp., szt. sz. tan., ny. közoktatásügyi minisztériumi főfelügyelő, Románia, 1896—1900.
 Szabó Kornél tb. kanonok, Nagyvárad.
 Szabó Miklós pléb., Portelek, Szatmár vm. 1908—12.
 Szórán János tb. esp. pléb., Szamosveresmart, Szatmár vm. 1905—08.
 Tálos János pléb., Nagyvárad, 1899—04.
 Tamás Bazil tb. esp. pléb., Batizvasvári, Szatmár vm. 1900—02.
 Ternovanu János stb. esp. pléb., Újnemet, Szilágy vm. 1894—96.

Nagyvárad latin szertartású egyházmegye.

Bogdánffy Szilárd teol. tan., spir., Nagyvárad, Pázmány Péter-u. 2. 1931—34.
 Dávid Béla pléb., Tótkomlós, 1923—24.
 Dunay Miklós pléb., Hegyközsztár, Bihar vm. 1923—26.
 Fagyas István újmisé, Nagyvárad, 1937—1940.
 Felföldy Béla s. lelkész, Debrecen, 1930—1932.
 Glacz Mihály pp. kam., pléb., Gyula, 1911—14.
 Halász Gyula tb. kanonok, apátpléb., Várad-Velence, 1887—91.
 Hoszták János s. lelk., Zilah, 1933—38.
 Kajaba László dr., pléb., Nyárad (Váradszöllös), 1914—18.

Kiss László dr., s. lelk., Gyula, 1928—33.
 Nemecsek József dr., teol. tan., vicerektor, szt. sz. bíró, Nagyvárad, 1919—24.
 Papp Endre ny. pléb., Nagyvárad, 1912—1915.
 Papp József dr., kanonok, Beius (Belényes), Románia, 1905—09.
 Pataky Arnold dr., e. ny. r. t., prel., apát, Bp. 1899—1903.
 Pálmai József s. lelk., Debrecen, 1932—1937.
 Schriffert Béla dr., apát-kanonok, Nagyvárad, 1908—12.
 Zitzmann Ferenc szt. sz. bíró, pléb., Szilágycséh, 1919—24.

Nyitrai egyházmegye.

- Bezák István dr., ny. gimn. tanár, Bratislava, Slov. 1896—1900.
 Cserenyei István dr., esp. pléb., Kovarce, Slov. 1896—1900.
 Cvincek András prel. kanonok, Nitra, Slov. 1900—03.
 Dornic Béla pléb., Zákopciepri, Cadci, Slov. 1910—13.
 Durcek Károly dr., kisszem. rektor, teol. tan., Nitra, Slov.
 Feitscher Ágoston esp. pléb., Bosáca, via Nitra, Slov. 1894—98.
 Filkorn Jenő dr., prel. kan., Nitra, Slov. 1900—03.
 Formánek Rudolf kanonok, Nitra, Slov. 1912—15.
 Greschner János, U. S. A. 1902—03.
 Hodál György dr., gimn. tanár, Bratislava, Statné gimn. Slov. 1908—12.
 Kmetko Károly dr., megyéspüspök, Nitra, Slov. 1895—98.
 Kolos József dr., esp. pléb. Bielice, Slov. 1906—08.
 Kolos Károly ny. esp. pléb., Nitra, Slov. 1894—98.
 Kostál Gáspár pléb., Nováky, Slov. 1909—1913.
 Marsina András esp. pléb., Trencin, Slov. 1905—09.
 Skrabik András dr., püspök-koadjutor, Banska Bystrica, Slov. 1899—1903.
 Stefanecz Ferenc esp. pléb., Modra, Slov. 1913—16.
 Sulgán László ny. pléb., Lysa, u. p. Puchov, n/5. Slov. 1910—14.
 Szelessy László ny. pléb., Bajna, Slov. 1885—89.
 Szmieskó Gergely esp. pléb., Trenc. Teplici, Slov. 1908—12.

Pécsi egyházmegye.

- Árpás Ferenc lelk., Pécs, Fiume-u. 32. 1923—27.
 Csigi Imre dr., pk. lev. táros, Pécs, Püspöki palota, 1931—35.
 Farkas József dr., pk. irodaig., Pécs, Püspöki palota, 1920—25.
 Gálos László dr., teol. tan., egyet. m. tan., Pécs, Kardos K.-u. 7. 1917—22.
 Gere Gábor dr., esp. pléb., Szabadszentkirály, 1903—05.
 Gergye Győző dr., káplán, Pécs, Belvárosi pléb. 1921—26.
 Hargitai János dr., szem. pref., Pécs, Papnevelő int. 1929—34.
 Hegyi László dr., tanulmányi szabadságon, Róma, 1935—41.
 Jakab Béla dr., prépost-kanonok, tanügyi főtan., Pécs, 1895—99.
 Jurányi György dr., lelk., Pécs, Megyeri kertváros, 1924—29.
 Kadosa Lajos plébános, Koppányszántó, 1915—20.
 Kéthelyi József dr., esp. pléb., Duna-szekcső, 1901—03.
 Kopcsányi Miklós dr., tan. szab., Róma, 1934—40.
 Mayerhof Péter tanf., pléb., Szajk, 1911—1915.
 Nagy Ferenc dr., helyi lelkész, Nagydorog, 1932—38.
 Patacsi József hittanár, Szekszárd, 1926—1930.
 Pulay János pléb., Bakonya, 1919—23.
 Reining Vendel dr., h. pléb., Püspökszentlászló, 1931—36.
 Simon Lajos káplán, Szabadszentkirály, 1926—31.
 Sziájtó Nándor dr., lelkész, Decs, 1925—1931.
 Taksonyi János dr., pléb., Mecsekszabolcs, 1909—13.
 Vesztergombi József dr., hitoktató, Bonyhád, 1927—32.

Rozsnyói egyházmegye.

- Beliczky Jenő pléb., Perkupa, u. p. Szin, Abauj vm. 1902—03.
 Borovi József dr., teol. tan., Rozsnyó, 1935—40.
 Csomor Ernő hitokt. kápl., Losonc, 1931—1936.
 Hinel Pál dr., h. pléb., Sőreg, u. p. Ajnácskő, Gömör vm. 1927—31.
 Illés István kápl., Vilke, Nógrád vm. 1931—34.
 Kovách Endre hitokt., kápl., Salgótarján, főpléb., 1934—35.
 Kovács Zoltán pléb., Mátránovák, 1923—1928.
 Maján János pp. kam., vic. gen., kanonok, alesperes, plébános, Velká Revuca, Slov. 1914—16.
 Mattus Andor h. esp. pléb., Szentsimon, Borsod vm. 1913—18.
 Márkus Lajos pléb., Kazár, Nógrád vm. 1910—14.
 Sashegyi Aladár dr., érd. esp. pléb., Fülek-püspöki, u. p. Fülek, 1905—09.
 Szentirmai Imre hitokt., kápl., Rozsnyó, 1930—35.
 Toman Ferenc szt. sz. tan., kórh. gondnok, Rozsnyó, 1909—13.
 Traum Péter érd. alesp., ny. pléb., Alsógöd, Pest vm. 1899—1901.

Szamosújvári egyházmegye.

- Bocca Pál paroch. Ghaolt. 1891—95.
 Ciplea Sándor dr., teol. tan., Kolozsvár, 1904—08.
 Ciceován Gusztáv, gimn. tanár, Marosvásárhely, 1899—03.
 Demian József esp. pléb., Cölmerli, 1897—1901.
 Dragos Aurél paroch., archidiak. Szatmár, 1903—07.
 Malai Titusz dr., teol. tan., Kolozsvár, 1914—16.
 Manu Demeter dr., teol. tan., Kolozsvár, 1909—13.
 Melianu János paroch., prot., Bont. 1889—1893.
 Pop József paroch., prot., Balázsfalva, 1914—16.
 Sánta János dr., tanár, Dej, 1902—03.
 Strimbu Gergely teol. tan., Kolozsvár, 1910—14.
 Vidican György dr., kan., rektor, Kolozsvár, 1906—10.

Szatmári egyházmegye.

- Bakkay Kálmán ny. esp. pléb., szt. sz. tan., Szatmárnémeti, 1897—1900.
 Barna József esp. pléb., Túrterebes, Szatmár vm. 1917—23.
 Bársony József adm., Aknaszlatina, 1933—34.
 Bujaló Bernát dr., szem. rektor, Ungvár, 1920—25.
 Csaba István pléb., Körösmező, 1931—34.
 Czap József hitokt., Munkács, 1938—39.
 Dobos János dr., gimn. tan., pref., szt. sz. jegyző, Szatmárnémeti, 1930—35.
 Ettinger János pléb., Szinfalu, Szatmár vm. 1904—05.
 Galambos József káplán, Beregszász.
 Gyurcsovics Károly pp. kam., teol. tan., alkancellár, Kassa, 1915—18.
 Korlát Ferenc hittanár, Szatmárnémeti.
 Kuncz József dr., teol. tan., oeconomus, Szatmárnémeti, 1929—33.
 Lőrincz Lajos dr., főgimn. ig., Szatmárnémeti, 1914—16.
 Magyar Bálint pléb., Szaniszló, 1907—11.
 Medgyess József hittanár, Munkács, 1931—33.
 Mészáros János dr., szt. sz. titk., Szatmárnémeti, 1926—31.
 Pakocs Károly dr., ppki helynök, irodaigazgató, Szatmárnémeti, 1910—14.
 Scheffler Ferenc dr., nyomdaigazgató, Nagyvárad, 1914—18.
 Scheffler János dr., megyéspüspök, Szatmárnémeti 1906—10.
 Schmiedt Béla dr., pp. kam., esp. pléb., Pusztadobos, 1920—24.
 Sörös János dr., pp. tan., esp. pléb., Munkács, 1911—15.
 Szabó István kanonok, nagyprépost, Szatmárnémeti, 1887—90.
 Szeibel István irodaig., Szatmárnémeti, 1916—21.
 Tempfli István dr., káplán, Nagyvárad, 1920—25.

Szepesi egyházmegye.

- Gürsching János pléb., Spisská-Teplica, Slov. 1905—09.
 Kheberich Márton dr., felsz. püspök, nagyprépost, Spisská-Kapitula, Slov. 1892.
 Krissák József kanonok, pléb., Levoca, Slov. 1901—03.
 Machaj Ferdinánd, Krakó, 1909—12.
 Tomanóczy József dr., kanonok, főtanf., Spisská-Kapitula, Slov. 1912—16.
 Skycák Ferenc teol. tan., szem. rektor, Spisská-Kapitula, Slov. 1916—19.
 Ulmanek Ferenc pléb., Vidernik, u. p. Hrabusice, Slov. 1900—03.

Székesfehérvári egyházmegye.

- Bilkei Ferenc esp. pléb., Székesfehérvár, Fejőváros, 1892—96.
 Bizzer Pál pléb., Szigetmonostor, 1919—1921.
 Burján Imre adm., Velence, 1928—33.
 Doroszlai Béla esp. pléb., Albertfalva, 1910—12.
 Folláth Ádám dr., esp. pléb., Zsámbék, 1920—23.
 Folláth József káplán, Csepel, 1933—34.
 Füzy Sándor dr., teol. tan., gondnok, Székesfehérvár, Szeminárium, 1933—39.
 Gáger József pléb., Pilisvörösvár, 1919—1920.
 Greszl Ferenc pléb., Nagykovácsi, 1921—1926.
 Jelenik Antal ny. pléb., Zsámbék, 1888—1892.
 Kálmán János dr., pléb., Székesfehérvár, Öreghegy, 1926—31.
 Koblinger János pléb., Csepel, 1922—27.
 Kovács János hittanár, konvikt. ig., pp. kam., Székesfehérvár, Szent Imre Kollégium, 1900—03.

- Kőnig Simon, pléb., Gánt, 1929—34.
 Laczó Alajos pléb., Sárkeresztúr, 1918—1920.
 Láng József hitoktató, Csepel, 1921—22.
 Lisznayai Ferenc pléb., Szigetszentmárton, 1909—20.
 Mezgár Lajos dr., teol. tan., pp. kam., Székesfehérvár, 1910—14.
 Molnár Gyula dr., hittanár, pk. tan., Székesfehérvár, Szent István-u. 5. 1925—1928.
 Németh László dr., kihelyezett lelkész, Remetékertváros, Klébelsberg-u. 8. 1935—41.
 Ohmüller Márton pp. kam., spir., teol. tan., Székesfehérvár, Szeminárium, 1920—25.
 Papp Lajos pléb., tan., Pázmánd, 1908—1910.
 Pottyody Imre dr., prot., kan., Székesfehérvár, Szent István-u. 5. 1904—07.
 Proity Márton dr., pléb., Maroshegy, Székesfehérvár, 1924—29.
 Rácz Gábor káplán, Pilisvörösvár, 1938—1940.
 Röbl János c. kan., pléb., Csepel I. 1896—1900.
 Simay Kálmán lelkész, Kisvelence—Erdei iskola, 1930—32.
 Szabó János pléb., tanf., tb. kan., Sáropentele, 1901—03.
 Szabó Pál adm., Páty, 1929—34.
 Tétény-Tubel Gyula dr., teol. tan., pref., Székesfehérvár, 1934—36.
 Varga Jenő pk. tan., konv. ig., Székesfehérvár, Tanítókháza, 1919—23.
 Sugár Mihály hitoktató, Érd, 1930—35.
 Vida Károly helyi lelkész, Alcsut, 1919—1921.

Szombathelyi egyházmegye.

- Berneczai-Szokolai Alajos helyi lelkész, Resznek.
 Császár József dr., prelátus, ny. szem. rektor, Szombathely, 1889—93.
 Csendes György pléb., Perénye, Vas vm. 1919—20.
 Egyed Ferenc lelkész, Rigyác, Zala vm. 1919—24.
 Galambos Miklós dr., pp. titk., Szombathely, 1924—29.
 Herczeg János pléb., Gaas, Burgenland, 1911—14.
 Holzeld Henrik esp., ker. tanf., Lenti, Zala vm. 1919—20.
 Horváth István pléb., Kenyeri, Vas vm. 1930—32.
 Iszak Károly dr., hitokt., Szombathely, Várköz, 1924—29.
 Király János dr., pléb., Vámoscsalád, Vas vm. 1907—11.
 Kiss Lajos dr., prel. kan., Szombathely, Szily János-út. 1911—14.
 Kóczán Boldizsár pléb., Salköveskút, 1923—25.
 Kulcsár István főpléb. kápl., Szombathely, 1928—33.
 Léránt István hitokt., Körmend, 1932—38.
 Lipics József dr., hitokt., Zalaegerszeg, 1933—38.
 Littván Sándor dr., hittanár, Zalaegerszeg, 1929—33.
 Magyar János esp. pléb., Egyházasbetye, Vas vm. 1893—97.
 Maitz Ede pléb., Lockenhaus (Léka), Burgenland, 1897—01.
 Molnár Vince dr., káplán, Muraszombat, 1932—38.
 Németh Ferenc magy. lelk., Lille, Franciaország, 1933—39.
 Nyéki Kálmán dr., pp. tan., pref., Bp. Közp. Szem. 1927—32.
 Óra Gyula esp., tb. kan., pléb., Vép, Vas vm. 1889—91.
 Pápai János dr., pléb., Szentkirály, 1919—1924.
 Pungor György pléb., Kerkaszentmiklós, Zala vm. 1919—24.
 Putz János pléb., Nagyszentmihály, Burgenland, 1928—33.
 Rogács Ferenc dr., prel. kan., Szombathely, 1899—1903.
 Tanay Ferenc esp. pléb., ker. tanf., Alsóság, Vas vm. 1920—25.
 Torman János ig., Kőszeg, 1916—21.
 vitéz Vargha László közkórh. lelkész, Szombathely, 1919—20.
 Werner Alajos dr., teol. tan., Szombathely; főisk. tan. Zeneak. 1925—28.

Váci egyházmegye.

- Bea Antal káplán, Kiskunfélegyháza, 1926—30.
 Csik József apátplébános, orsz. gy. képvis., Újpest, 1912—16.
 Czwikovszky János dr., hittanár, Rákospalota, 1928—33.
 Dancsák Sándor dr., hittanár, Szolnok, 1932—34.
 Dudás Károly dr., c. esp. pléb., Cinkota, 1911—15.
 Félegyházy József dr., teol. tan., zsinati vizsg., Vác, 1925—29.
 Frajna András dr., pléb., Nézs, 1920—25.
 Jancsó János dr., pléb., Rétság, 1922—27.
 Kacziba József dr., hittanár, Kiskunhalas, 1932—38.

Kallós István dr., teol. tan., zsinati vizsg., Vác, 1924—29.
 Kovács Vince dr., segédpüspök, Vác, 1907—09.
 Maros János dr., pléb., pp. tan., Szentes, 1927—32.
 Nyitrai Ferenc dr., tanulmányi szabads., Róma, 1935—40.
 Oetter György dr., pp. kam., pléb., Rákospalota, 1920—25.
 Papp László pléb., Lakitelek, 1925—29.
 Percz Antal dr., hittanár, Emericana ág., Pestszenterzsébet, 1917—22.
 Rába Rudolf dr., hittanár, Kiskunfélegyháza, 1926—31.
 Rizmayer Mihály dr. hittanár, Cegléd, 1919—24.
 Rokonai József dr., hittanár, Hatvan, 1933—35.
 Sandula Imre ap. pléb., főesperes, korm. főtan., Monor, 1886—90.

Somogyi Tibor dr., hittanár, Csongrád, 1933—39.
 Sulyok Béla dr., pléb., Pereg, 1928—33.
 Szabó Ferenc pléb., c. esp., Mátyásföld, 1923.
 Termann János dr., hittanár, Pestújhely, 1925—30.
 Thomasz Géza katona lelk., Sopron, Rákóczi-reál, 1924—29.
 Tóth Tibor dr., hittanár, Kecskemét, 1932—38.
 Turner Ferenc dr., hittanár, Kíspeszt, 1923—28.
 Vanyek Béla dr., kanonok, pléb., Vác, 1911—15.
 Vaszary Mihály dr., pp. kam. kancellár, kanonok, teol. tan., Vác, 1916—21.
 Vári Ferenc kórh. lelk., Szentes, 1925—1926.

Veszprémi egyházmegye.

Albrecht József dr., káplán, Marcali, 1932—36.
 Antal Vince lelkész, Vöröstó, 1919—24.
 Anty Illés dr., teol. tan., Veszprém, 1924—29.
 Bacza Dezső dr., pléb., Nagybjom, 1922—1927.
 Barthos Pál dr., apátkanonok, Veszprém, 1905—09.
 Benke Lajos dr., hitokt., Keszthely, 1927—1932.
 Burkus Pál dr., káplán, Kaposvár, 1930—1932.
 Császrik István dr., pp. kam., hittanár, korm. főtan., lelk., Balatonszepezd, 1898—1902.
 Czövek Jenő pk. tan., pléb., Mosdós, 1925—27.
 Dörnyei Imre kápl., Lesencetomaj, 1919—1922.
 Egerszegi Lajos dr., pk. tan., lelkész, Attala, 1913—17.
 Egyed Lajos dr., teol. tan., Veszprém, 1927—31.
 Felkl Viktor pp. kam., esp. pléb., Kislőd, 1901—03.
 Földi Elemér dr., káplán, Somlósőzlős, 1934—40.
 Gelencsér János lelk., Kutas, 1927—32.
 Góczán Zoltán lelk., Nemesapáti, 1919—1920.
 Gutheil Jenő dr., kanonok, főtanfelügyelő, Veszprém, 1906—10.
 Horváth Zoltán dr., pléb., Szőlád, 1929—1934.
 Hoss József dr., prel., c. apát, prépost, kanonok, ország. képvis., Veszprém, 1902—03.
 Hörcsöki István hittanár, Pápa, 1919—23.

Huchthausen Lajos pléb., Dunakiliti, 1918—23.
 Illés Pál prefektus, Veszprém, Davidicum, 1929—34.
 Kis György dr., c. prépost, esp. pléb., Kaposvár, 1909—13.
 Kovács István dr., h. esp., lelk., Alsópáhok, 1921—22.
 Kovács Jenő káplán, Sümeg, 1934—39.
 Kovács József lelkész, Zalabér, 1908—12.
 Kreutzer Ferenc pléb., Galambok, 1904—1908.
 Langmár Lipót dr., pp. kápl., kancellár-kanonok, Veszprém, 1915—18.
 Ledniczky Lajos h. esp., pléb., Káptalantóti, 1918—21.
 Lukács István dr., káplán, Lengyeltóti, 1931—34.
 Major György esp. pléb., Zalaszántó, 1898.
 Major László lelkész, Öreglak, 1919—24.
 Meisl István hitokt., Nagykanizsa, 1929—1934.
 Mészáros Béla dr., káplán, Zákány, 1924—1929.
 Muzslay László hitokt., Barcs, 1930—32.
 Nagy József káplán, Kaposvár, 1928—30.
 Nemes László dr., táb. lelk., Bp., Ferenc József Laktanya, 1933—35.
 Neumayer Károly, szt. sz. bíró, hitokt., Veszprém, 1914—18.
 Németh Antal káplán, Murakeresztúr, 1931—36.
 Németh János pléb., Sármellék, 1921—1922.
 Novák Béla lelkész, Monostorapáti, 1919—1924.
 Peidl Béla dr., lelkész, Zalaszentlászló, 1926—31.
 Petrák Mihály káplán, Tapolca, 1932—38.

Pozsgai Márton ny. káplán, Marcali.
 Sarlós György dr., lelkész, Kehida, 1924—1928.
 Sárközy Lajos dr., pp. kam., kanonok, rektor, Veszprém, 1907—11.
 Schäffer Péter dr., h. esp., lelk., Tobonár, 1919—20.
 Schweitzer József kórh. lelk., Nagykanizsa, 1928—33.
 Simon György dr., protonot., c. apát, felsőházi tag, Veszprém, 1885—86.
 Szalay László lelk., Taliándörögd, 1918—1921.
 Szalai Miklós dr., h. esp., lelk., Bakony-szombathely, 1922—26.

Szemes József udv. kápl., mb. szt. sz. jegyző, Veszprém, 1933—39.
 Tálos Ede ny. pléb., Kaposvár, Jókai-u. 6. 1887—91.
 Teller Frigyes dr., pk. tan., egyházzenei ig. Bp., Arany János-u. 1. 1919—22.
 Tollár István tábori főlelk., Győr, 1923—1927.
 tahii Unger Béla káplán, Dióskál, 1937—1941.
 Varga Péter Pál házi káplán, Nagyvázsony, 1933—39.
 Vizsy Pál lelkész, Mesztegnyő, 1923—28.

Zágrábi egyházmegye.

Cenkic György dr., pléb., Koriscina, 1895—97.
 Fucek János esp. pléb., Bisag, 1891—95.
 Füstös Ádám adminisztrátor, Sandrovac, 1907—10.
 Hulenec János dr., esp. pléb., Sisak, 1914—1916.
 Ivcic József S. J., Travnik, Vadbiskupsko sjemeneniste. 1895—99.
 Lah Maximilián dr., pléb., Dugo Selo, 1916—18.
 Medjimorec Mihály dr., kanonok, archidiákonus, Zagreb, Kaptol. 1885—88.
 Radicevic Lőrinc dr., apát-kanonok, Zagreb, 1888—89.

Rozman József dr., admin., Gracarice, 1917—18.
 Somek János szt. sz. ülnök, Zagreb, Kaptol. 1911—15.
 Srsa Mátyás káplán, Maria Bistrica, 1907—10.
 Stimac Mile pléb., Sv. Rok. 1895—97.
 Tkalec Alajos pléb., Donja Zelina, 1897—1901.
 Trbuha Péter dr., szt. sz. ülnök, pléb., Zagreb, Sv. Ivan, 1916—18.
 Wagner Alajos dr., pp. kam., Irg. növ. lelk., Zagreb, Vorsavska 23. 1908—11.
 Zagoda Ferenc dr., ap. protonot., ny. egyet. tan., Zagreb, Palmoticeva 3. 1892—94.

Zenggi egyházmegye.

Banic József catechéta, Otocac, 1910—1913.
 Kukalj Károly parochus et decanus, Slunj, 1918—19.

Kukanic János prel. kanonok, teol. tan., Split (Spalato), 1887—1890.
 Sporer László pléb., Delnice, 1911—15.
 Tausani József ny. Otocac, 1891—95.

O. Cist.

Saad Henrik, Szentgotthárd.

Véghelyi Zoltán, Bp. 1914—15.

O. Praem. (Csorna).

Berkes Ottó dr., tank. főig., Keszthely, 1892—93.
 Burkus Vince dr., kápl., Galambok, 1930—1932.

Hörcsöki Dénes, Csorna, 1919—23.
 Láng Emil dr., c. ig., Keszthely, 1890—93.
 Tóth Péter dr., Jánosshida, 1921—22.
 Vargha István dr., Szombathely, 1893—94.

O. Praem. (Jászó).

Wéber G. Hubert, Bp. 1933—34.

Zimányi Mihály, Bp. 1898—99.

O. P.

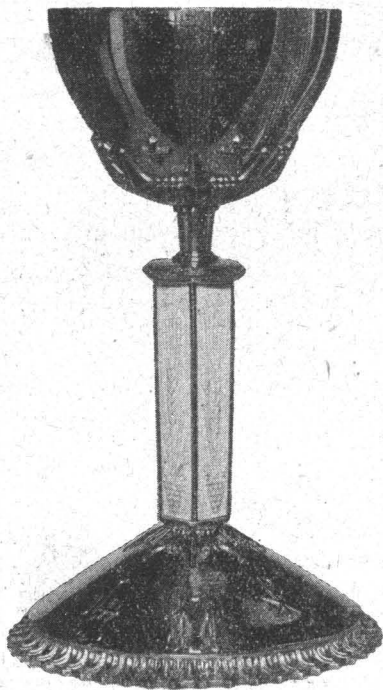
Implom Lajos dr., teol. tan., Bp. 1924—25.

O. S. B.

Deák Anasztáz dr., főisk. tan., Pannon- 1935—39.
halma, 1935—38. Komáromi Titusz pléb., Zalavár, 1935—
Jordán Emil dr., Sao Paulo, Brazília 1936.

S. J.

Figula János, Bp, Mária-u. 25. 1899—03. Nagyfalusy Lajos, Kalocsa, 1897—1901.
Grimm Károly, Zagreb, 1916—18. Révay Tibor dr., Bp., Manréza, 1892—95.
Guga János, Trnava, Slov. 1917—19.

Miseruhák,
kelyhek,
szobrok,
zászlók,
cingulusok
stb.

legelőnyösebb beszerzési forrása

OBERBAUER A.
UTÓDA

Magyarország legrégibb
templomberendező és
zászlókészítő vállalata

Budapest, IV., Váci-utca 41.

Alapítási év: 1863.   Telefon: 18—33—44.

PALKA
JÓZSEF

**Magyarország aranykoszorús mesterének
üvegfestészeti műterme**

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 59.

TELEFON: 1—302—28.

Alapítva: 1894.

KÉSZIT: stilszerű színes és festett templomablakokat, ólomba foglalt
díszüvegezést, üvegmozaikot.

— Költségvetés díjtalan, javításokat is vállalok. —

Rómában, Milánóban és Párizsban (Grand Prix) kitüntetve.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda

k ö n y v n a p i   k ö n y v e i :

Magyar idézetek könyve

Vajthó László műhelymunkája.
A magyar irodalom legszebb
szavai, mondatai, bölcseségei.
Ára kötve 8'— P.

Színházi esték

Bisztray Gyula, a kiváló
esztétikus mélyenjáró
dramaturgiai tanulmányai. Ára kötve 6'— P.

Hirdessen a

Centralistában

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA

ORGONA- ÉS HARMÓNIMUMGYÁR R. T.

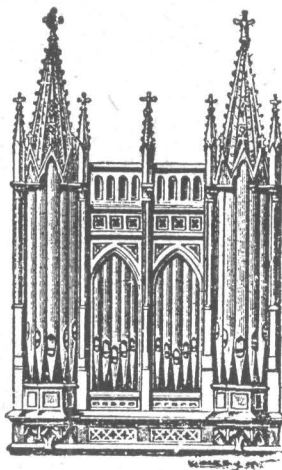
75 ÉV

P É C S

1867—1942

ORGONÁK

elsőrangú kivitelben, bármely rendszerben. — Új homlokzat sípok, átépítések, javítások, hangolások, évi karbantartások a legjobb kivitelben, a legjutányosabb árak mellett. — Az egri, kalocsai, kassai, győri és pécsi székesegyházak

és a szegedi Fogadalmi székesegyház világ-hírfü nagy orgonájának készítője.

Villamos fűtató berendezések.

KITŰNŐ HANGÚ HARMÓNIMUMOK.

Egyházi és más szent szobrok, örökmécsesek, kongregációs és egyéb érmek, oltárgyertyák, **primíciai**, első szentáldozási és más szentképek, nagyobb keretbe valók is. Kelyhek, szentségtartók, álló és függő keresztek, gyertyatartók

Weisz Frigyes-nél

BUDAPEST,

IV., FERENCIEK-TERE 3—4.

Telefon: 18—36—45.

Alapítva: 1872.

Javítást, aranyozást, ezüstözést vállalunk.

FARKAS TIBOR

papírkereskedő

BUDAPEST,

IV., Kecskeméti-u. 8. szám

levélpapír,

töltőtoll,

névjegy,

ajándéktárgyak

BAROSS SZÖVETSÉG,

KAT. ÖSSZETARTÁS,

PIARISTA DIÁKSZÖV. tagja.

KELYHEK, SZENTSÉGTARTÓK

álló, függő
keresztek,
gyertya-
tartók stb.

legszebb kivitel-
ben készülnek

MESZÁROS LAJOS

műőtvös
mesternél

BUDAPEST,
VIII., Mária-utca 15.

Telefon: 349—859.

Javítást, aranyozást, ezüstözést felelősséggel vállalom. Terveket készséggel küldök.

Reverendát,
c i m á d á t
o l c s ó n j ó t
k é s z í t

NÁDOR JÓZSEF

polgári és papi szabó

B U D A P E S T,
VIII., JÓZSEF-KRT 13. I. 16.
A Keleti p. u. közelében.

Arany- és ezüstéremmel kitüntetve.
Központi Papnevelő Intézet szállítója.
VIDÉKRE IS SZÁLLIT.

Telefon: 132—504.

Vásárlásainál

hivatkozzék a

Centralistára

VÖRÖSVÁRY
SOKSZOROSÍTÓIPAR

telefon: 18-77-37

GÉPIRÁS
SOKSZOROSÍTÁS
FOTOKÓPIA
ÍRÓGÉPELADÁS

MUZEUM-KÖRUT 13

Pivárcsi Fülöp

aranyéremmel kitüntetve.

B U D A P E S T,
Veres Pálné-utca 30.

Az
összes
papi
ruhák
készítője

Papi
szabó

A
Központi
Pap-
nevelde
szállítója.

A KORDA HÁROM ÚJDONSÁGA:

GÁLFFY LÁSZLÓ S. J.: **A jezsuita szellem**

A könyv főcélja a jezsuita lelkiség főkérdéseiről beható tájékozódást adni. Ára 2.— P.

BLAZOVICH JÁKÓ: **Krisztus embere**

A könyv Homo Christianus élettanát, természetrajzát vázolja a szerző nagy körültekintéssel, törtéreti oldalpillantással és mélységes lélektani ismerettel. Fesztelen egymásutánban következnek a gondolatok és meglátások, irdítások és tervek, a jövő alakítása és a múlt és jelen felidézése. Mintegy keresztmetszetben sorra kerül mindaz a kérdés és vonatkozás, ami a hívő keresztény lelke, szelleme és szeme elé kerülhet a mai életáradásokkal kapcsolatban. Ára 5.80 P, kötve 7.80 P.

HALÁSZ PIUS S. O. Ciszt.: **Örök liturgia**

E műben sorra kerülnek a katolikus dogmatika legmélyebb kérdései és legmodernebb indításai. A liturgia fenséges dómjába vezet a szerző. Az értékes munka ára 4.50 P, kötve 6.50 P.

Korda Ipari és Kereskedelmi R. T. **könyv- és kegytárgykereskedése**

Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4.

Telefon: 136—185.

TEMPLOMI RUHÁK,
Z Á S Z L Ó K

FLEMMICH A. FIAI
SELYEMGYÁR KÉPVISELETE

Egyházi ruha
műintézete

TELEFON:
180—463.

Miseruhák, zászlok, templomi ruha-
anyagok stb. legelőnyösebb
beszerzési forrása.

NESZVEDA A N T A L

viaszgyertyaöntőde

Máriabesnyő (Pest m.)

1890—1942.

állami ezüst- és aranyéremmel
kitüntetve.

Magyarország elismert, 51 éves
cége templomi viaszgyertyák
készítésében.

Kívánságra árlapot
szívesen küldök.

Cégtulajdonos:
özv. Neszveda Antalné.

HERDER KÖNYVEK:

Friedrich Karl Debray: Dienst am Altar

a ministráns-lelkipásztorkodás metodikus kézikönyve. A szerző abból a tényből indul ki, hogy a ministráns, aki a pap után a szent ténykedésekben leg többet vesz részt, talán nincs mindig tudatában annak, hogy a szent áldozatnál mint oltárszolga az egész egyházközség képviselője. A könyv többek meglátása, tapasztalata és közreműködésével készült. Felépítése rendszeres, e mellett világos és áttekinthető. Tárgyalja mindazokat az eszközöket, melyek a ministráns vallásos fejlődését biztosítják: imaélet, rövid megfontolások és buzdítások, szentírásolvasás, köteleességteljesítés, liturgia, szertartások, ünnepek stb.... A könyv természetesen csak szempontokat kíván nyújtani, melyekből a ministránssal foglalkozó lelkipásztor kiindulhat, tovább építheti azokat. Célja, hogy a fiatal oltárszolgákat buzgó és okos keresztényekké tegye, akik tisztességük tudatában vannak és ezt a magas szolgálatot méltóan és lélekkel, az egész egyházközség épülésére töltik be.

Elfriede Matzner:

Das Kind in der Kirche Christi

A könyv írója a berlini szórványokban mint hitoktató működik. A katolikus nevelőknek igyekszik segítségére lenni, amikor rámutat azokra az eszközökre, amelyekkel a gyermeket Krisztus Egyházának szellemében kell felnevelni. A könyv három főrésze: az imádkozó gyermek, a gyermek az istentiszteletnél és a szentmisén, a gyermek az egyházi évben. Főleg sok szép buzdítás van arra vonatkozólag, hogyan vezessük be a gyermeket az imaéletbe és az egyházi évbe. Hiszen a gyermek tevékenykedni akar: az imádságnál, az előimádkozásban, oltárkakat épít és díszít. A könyv nemcsak 5—9 éveseknek szól, hanem a 14—15 évesek számára is felhasználható.

A Budapesti Növendékpapság Magyar Egyházirodalmi iskolájának kiadványai közül kaphatók:

Zakar András: Tihamér püspök élete füzve	4.—P,
kötve — — — — —	5.— P
H. P. Marchant: Előítételek gátjain keresztül	— 3.— P
F. W. Faber: Ez nagy szentség valóban	— 1.50 P
F. W. Faber: Mindent Jézusért	— 4.80 P
P. Godefried: A lélek hazája	— 1.— P
Jubileumi Emlékkönyv (M. E. I. 1831—1931.)	— 3.— P
Életünk a halál után	— — — — — 20 P
Az ember lelke	— — — — — 20 P
Az Egyház küzd és győz	— — — — — 20 P

Ezek a művek megrendelhetők

az Magyar Egyházirodalmi Iskolánál
Budapest, IV., Prohászka Ottokár-utca 7.

Baktay Ervin dr.: **Háromszéktől a Himalájáig**

Kőrösi Csoma Sándor életútja

Vörösváry-kiadás. 304 szövegoldal, 32 képpoldal, füzve 7.60 P, kötve 9.80 P.

Kőrösi Csoma Sándor alakja már több írólt és történelmet foglalkoztatott.

Az első életrajzot 1884-ben Duka Tivadar írta meg. Közel fél évszázadnak kellett eltelnie, míg végre Baktay Ervin felkereste Csoma munkáságának egykori színhelyeit, nyomról-nyomra követte vándorlása útvonalát Indiában, Nyugat-Tibetben, a Himalája zord kö- és hegyvilágában. A helyszíni adatgyűjtést — hazatérése után — számos levéltári és egyéb kutatás követte. Ilyen alapos felkészültséggel, a legjelentéktelenebbnek látszó adat gondos felhasználásával és beillesztésével hagyta el az évfordulóra a sajtót **„Háromszéktől a Himalájáig”** címen az első teljes Csoma életrajz.

Nagy szükség volt erre a műre, mert alig van nagyjaink között egy is, akiről annyi tévhit, helytelen értékelés, hamis beállítás kelt volna szárnyra, mint éppen a nagy „székely-magyarról”. Baktay a tudós alaposágával és rendszerető, mindenre kiterjedő aprólékos munkával és a töle megszokott közérthető, élvezetes stílusban állítja elénk a tibeti szellemiség és a buddhizmus úttörő magyar feltárójának életét és művét.

Külön értéke Baktay írásának, hogy India és Nyugat-Tibet alapos ismeretével Csoma életét szervesen beleilleszti a keleti környezet kor- és szellemtörténeti hátterébe s először tárja fel a tényeknek megfelelően Csoma és a brit-indiai angol hivatalos körök kapcsolatát.

Baktay első kézből szerezte ismereteit és adatait s azért könyve, noha hősenek halála óta 100 esztendő telt el, szinte „szemtanú” leírásaként hat. Könnyed, világos és szemléltető stílusa, az olvasást élvezetessé, könyvét pedig lebilincselően érdekessé teszi. A „Háromszéktől a Himalájáig” komoly és döntő bizonyosságok gyűjteménye s ugyanakkor valósággal életrajzregény. 57 ábra (nagyreszt a szerző helyszíni felvételei) és 2 térkép teszi gazdagabbá a könyvet, mely egy magyar könyvespolcra sem hiányozhat.

Vörösváry Kiadóvállalat,

Budapest, VI., Múzeum-körút 13

